Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 39 (1231) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 30 ВЕРАСНЯ 1979 г. ЦАНА 1 зл.

З-пад грушы-дзічкі, што значыць колішнюю сядзібу Вайкава, прасціраецца маляўнічы краявід на Надбужскую даліну.

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

ВАЙКАЎ

Сорак чатыры гаспадаркі гэтай вёсачкі, бы стадка спалоханых шуляком курапатак, рассыпаліся па хвалістай надбужанскай выдме ўсяго ў якіх чатырохпяці кіламетрах на ўсход ад Мельніка. Шуснулі яны пад разгалістыя хвоі ды кучаравую садавіну і заціхлі воддаль ад Буга, быццам пабойваючыся яго напорыстай плыні. І не без падставы.

Паданне кажа, што гадоў таму трыцці болей на Бузе ўзнялася такая паводка, што вада не змяшчалася ў логаве ракі, мутнай навалай перакочвалася па ўсёй рачной даліне, рыла бяздонныя прорвы на агародах і палях. Так доўга і няўмольна „знуткавалася" рака, што вайкаўцы ўжо нават страцілі надзею на магчымасць выпусціць раву-чую з голаду жывіну на прыбярэжны Луг, а самі выйсці з сошкамі на Валокі. Але калі ўрэшце Буг суняўся, усё сяло ў адзін голас залемантавала: рака замест плысці ў вярсце, аж пад процілеглаю вёскаю Барсукі, праклала сабе новае логава на вайкаўскім Загородзі. За шырокай і глыбокай плынню апынуліся іхнія паплавы і сенажаці. І ад таго часу воляй-няволяй даводзіцца аж да сёння штодня ўсяму вайкаўскаму дабытку ўплаў пераадольваць раку. Колькі цельных каровак ды жарэбных кабылак, няўрымслівых цялятак ды шустрых жарабят праглынула ненажэрная рачная плынь! Але Бугу і гэтага мала. Яго хвалі настойліва і нястрымна пачалі падмываць той стромкі пагорак, на якім гнездзіўся перапуджаны смяротнай небяспекай Вайкаў. Аднак калі ў ваду пачалі валіцца клунькі, свіронкі, хлеўчыкі ды хіліцца хаты, вайкаўцы рашылі даць адпор свайму ворагу. Усёй грамадой упоперак рачнога русла пачалі сыпаць доўгую сажняў на пяцьдзесят каменную „галоўку". Але Буг не адступаў: пасля кожнай паводкі мала што заставалася ад людскіх намаганняў адхіліць яго напор. Вайкаўцы ж таксама не паддаваліся, яны, і старыя і малыя, вызбіралі з навакольных палёў усе да апошняга каменьчыка, вазілі матэрыял таксама з адлеглых мясцовасцей і „галоўка"-запора ўсё таўсцела ды разрасталася. Людзі перамаглі: гадоў семдзесят таму назад Буг усё ж адступіў, праклаў сабе новае русла крыху далей ад Вайкава. Але вёска таксама зраклася з былой сваёй сялібы і пасля апошняй вайны адышла далей ад берага. На „нейтральнай зоне" колішняй бітвы рака аставіла глыбокія старыя рэчышчы, „бужыскі", а сяло — разгалістыя грушы-дзічкі...

На тое, што тут было перад гэтай легендай, могуць кінуць крыху святла толькі археалагічныя раскопкі загадкавага могільніка, які тутэйшыя людзі завуць „каплічыско". У гэтым месцы гадоў сто таму назад стаяла уніяцкая капліца. Доўгі час вайкаўцы бралі з гэтага высокага пагорка жвір на розныя будовы, але натрапіўшы аднойчы на рэшткі людскіх касцей, спынілі разбураць гэты могільнік, які магчыма паходзіць яшчэ з часоў летапіснага племені бужанаў.

Упершыню ў вядомых пісьмовых дакументах Вайкаў упамінаецца пад 1580 годам. Ён ужо тады не належаў да уладанняў караля польскага, але быў прыватнай панскай уласнасцю і знаходзіўся ў нейкай гаспадарчай сувязі з суседнім маёнткам у Сутне. Пасля адмены паншчыны ў Вайкаве было 14 „участкаў" па 18 „дзесяцін" зямлі ў кожным. „Сядзелі" тут даўнія сялянскія „роды". Высоцкія, Дубіны, Любоўскія, Міхалюкі, Парафенюкі, Рэмешы, Сахарэвічы, Сэльвястровічы, Супруновічы, Харко, Ярошукі. У асноўным гаспадарылі на сваіх „загонцях", ездзячы ды ходзячы сцяжынамі-межамі, па-тутэйшаму „гранкамі", на палеткі: Волока, Гуорны, Забуор'е, Загороде, Задвуор'е, Залессе, Клепачоўкі, Куты, Нізы, Стары Гостінэць і на надбужанскія сенажаці: Залессе, Коростовэць, Пэнюшкі. Працавалі з помыслам. Янка Сельвястровіч нават змайстраваў у канцы мінулага стагоддзя вятрак на пагорку на Волоцы, але „завозу" амаль не было, бо ўсе малолі ў жорнах, і давялося яму прадаць гэты твор уласных рук некуды на Буг яшчэ перад „мікалаеўскай" вайной.

Хоць і ваявалі вайкаўцы з Бугам, але з яго калісьці і жывіліся. Перш за ўсё займаліся сплавам дрэва. Бралі „па-

(Працяг на стар. 4)

Вайкаўскі старажыл Міхал Харко, седзячы на цалкам ужо цяпер нікому не прыдатным „развэрку" ахвотна ўспамін ае пра колішняе.

КАВАЛЕР ОРДЭНА АДРАДЖЭННЯ ПОЛЬШЧЫ

КІРАЎНІК „КАРО"

Што гаварыць, не кожны можа быць гаспадаром у сваёй хаце, а гаспадаром фабрыкі — тым больш. Не простая справа — узначальваць фабрычны калектыў. Колькі ў ім чалавек, столькі характараў. На такой пасадзе неабходна прынцыповасць, дзелавітасць, адказнасць. Толькі такія рысы акрэсліваюць штодзённы стыль работы кіраўніка. На яго галаве выкананне дзяржаўнага плану, клопаты аб поспеху ўсіх спраў прадпрыемства, вялікіх і малых.

Анатоль Кандрусік ужо 21 год з'яўляецца кіраўніком трыкатажнай фабрыкі ў Гарадку. А калі чалавек так доўга ўзначальвае прадпрыемства, значыць, на гэтай пасадзе ён здае экзамен і ведае добра гісторыю фабрыкі, ведае, якою была яна і якою стала цяпер.

А цяпер гэта сучасная фабрыка з сучаснымі швейнымі машынамі, добра кліматызаваная, відная, са сваёй амбулаторыяй, сталовай, буфетам, яслямі на 80 дзяцей, прадшколлем на 120 (хаця фабрыка „Каро" іх пабудавала, карыстаецца з ясляў і прадшколля ўвесь гарадскі пасёлак). Хапае працы людзям, асабліва жанчынам з усёй ваколіцы.

Штомесяц „Каро" дае прадукцыі больш як на 25 мільёнаў зл., вырабляе каля 600 тысяч штук розных артыкулаў. Два з іх — кашулькі і кальсоны — са знакам Q і тры — са знакам першай якасці. Прадукуецца тут 16 відаў вырабаў. Ідуць яны на ўнутраны рынак і на экспарт (Фінляндыя, Заходняя Германія і Францыя). Такім чынам,

трыкатажныя вырабы з Гарадка не ўступаюць па якасці трыкатажным вырабам у высокаразвітых заходніх краінах.

„Каро" мае на сваім рахунку шмат дасягненняў. Але не значыць гэта, што атрымоўваюцца яны без клопатаў. Не заўсёды ўсё ідзе гладка. Здараюцца цяжкасці рознага роду, у тым ліку і недахоп рабочых рук. Але яны, дзякуючы добраму кіраўніцтву і адданасці ўсяго калектыву ўмела перамагаюцца. Вялікую ролю тут адыгрывае добрая прафесіянальная падрыхтоўка, вопыт і арганізацыйная кемлівасць Анатоля Кандрусіка.

Ён — выпускнік Вышэйшай школы планавання і статыстыкі (СГПіС) у Варшаве. Пасля яе заканчэння (1953 г.) накіраваны быў ён на працу ў элцкі ПГР, дзе быў кіраўніком аддзела планавання.

(Працяг на стар. 4)

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

ЯШЧЭ АДНО ВАДАСХОВІШЧА

Меліяратары Зэльвенскай ПМК-35 вядуць будаўніцтва вадасховішча каля вёскі Бярэжкі. Плошча яго складзе 1 190 гектараў, даўжыня 9 і шырыня — 2 кіламетры, у асобных месцах глыбіня дасягне 8 метраў. Вадасховішча дазволіць арашаць да 10 тысяч гектараў зямель.

Зэльвенскае вадасховішча стане прыгажэйшым месцам у Прынёманскім краі. У яго запусцяць таўсталобіка, сазана, ляшча, карпа. На маляўнічых берагах будуць пабудаваны прафілакторыі, дамы адпачынку, міжраённы піянерскі лагер.

ХРОНІКА

10 верасня г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума ГП БГКТ. На ім была ацэнена праца БГКТ у 1978/79 культурна-асветным годзе. Паводле гэтай ацэнкі, год быў плённы, павысіўся ўзровень працы. Высока Прэзідыум ацаніў конкурсы, а ў іх асабліва песенны конкурс для школьнай моладзі. Як сцвярджалі члены Прэзідыума, трэба толькі павышаць арганізацыйны бок конкурсаў.

Высокую ацэнку атрымалі таксама фэстыны і прапаганда дзейнасці БГКТ у „Ніве".

На гэтым жа пасяджэнні Прэзідыум прыняў правілы конкурсаў на 1980 г. Яны, як і ўсе іншыя мерапрыемствы, будуць праходзіць пад лозунгам „35-годдзя перамогі над фашызмам".

Быў абмеркаваны таксама дапаможны матэрыял для актывістаў, якія будуць абслугоўваць справаздачна-выбарныя сходы ў гуртках БГКТ.

КАЛЯНДАР

310 гадоў назад

4.10.1669 пам. Рэмбрант, галандскі жывапісец.

295 гадоў назад

1.10.1684 пам. П. Карнель, французскі драматург.

90 гадоў назад

6.10.1889 нар. М. Дамброўская, польская пісьменніца.

40 гадоў назад

2-5.10.1939 адбылася апошняя бітва верасnёвай кампаніі (пад Коцкам).

30 гадоў назад

1.10.1949 была абвешчана Кітайская Народная Рэспубліка.

* * * * * * * * * * *

2.10.1909 пецярбургская „Ніва" пісала аб „нязвыклай хірургічнай аперацыі": Нядаўна ў Парыжы, у клініцы прафесара Дуайена, у аднаго хворага, з прычыны разбурэння падкаленнай вены, рэзка парушыўся кровазварот у назе, і хвораму пагражала ампутацыя нагі. Знакаміты хірург вырашыў пайсці на аперацыю, якую дагэтуль яшчэ ніхто не рабіў: ён выразаў з хворага ўвесь пашкоджаны ўчастак вены і замест яго ўставіў кавалак вены, якую ўзяў ад здаровай жывёліны.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

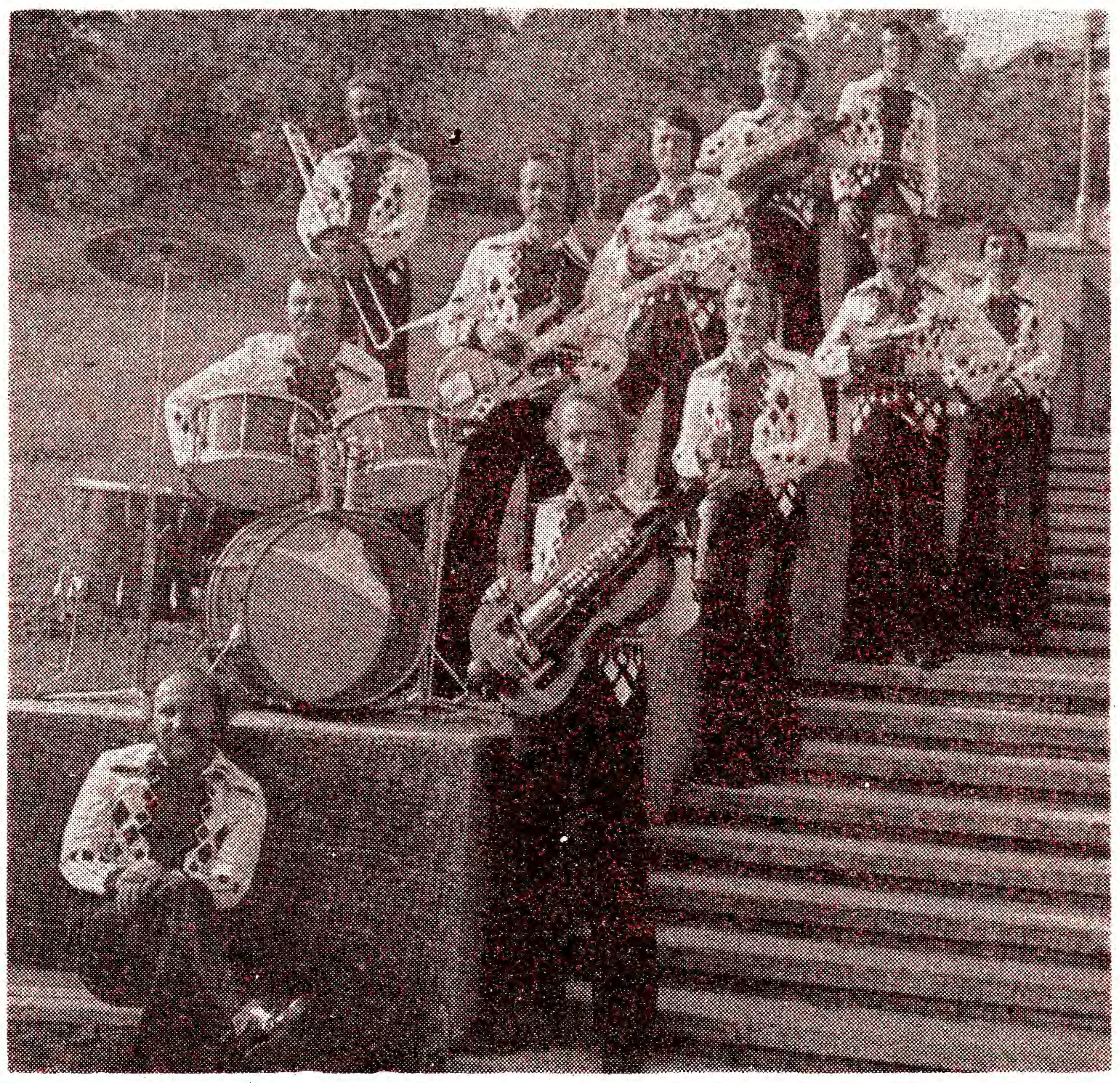
ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie nr 1153-201045-139-11.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 1662. Nakład 7250 egz. S-2

МІНСКІЯ СУСТРЭЧЫ

Яму пайшоў усяго адзінаццаты гадок жыцця, але яго ўжо добра ведае ўсходняе і заходняе паўшар'і зямной кулі. Даволі ўключыць радыёпрыёмнік — і побач з самымі папулярнымі цяпер мелодыямі-баевікамі ў выкананні „Смоўкі", „Аббы", „Боні эм", „Бі джыз" вы пачуеце і праспяваныя яго чароўнымі галасамі цудоўныя беларускія „Касіў Ясь канюшыну", „А ў полі вярба", „Явар і каліна", „Крык птушкі" і іншыя. Вядома — пішу пра мінскі ансамбль **„Песняры"**.

Ідуць уласнай дарогай

Пасля прыезду ў беларускую сталіцу я адразу папрасіў у маіх сяброў-журналістаў з тыднёвіка „Голас Радзімы", каб яны дапамаглі мне сустрэцца хоць бы з адным з гэтых таленавітых юнакоў, бо быць у Мінску і не ўбачыць „песняра" — гэта рэч проста невыбачальная! Доўгі час былі цяжкасці: ансамбль або выступаў па-за сталіцай, або ён быў надта заняты. І нарэшце мне пазванілі ў гасцініцу: „Сёння вас можа прыняць **Уладзіслаў Місевіч...**" Праз паўгадзіны я ўжо сядзеў у элегантна абсталяваных аранжавых „Жыгулях" і дзіваваўся, з якой грацыяй славуты дудар і спявак Місевіч вядзе сваю машыну ў імклівым і напорыстым рэчышчы Ленінскага праспекта.

Калі ўжо мы знайшлі зацішны пакойчык у аграмадным будынку Беларускай філармоніі і разгаварыліся, аказалася, што ў „Песняры" майго размоўцу вяла доўгая і няпростая дарога пошукаў самога сябе і магчымасцей выявіць уласныя замілаванні. Нарадзіўся ён у Арэнбургу ў сям'і чыгуначніка, якая паходзіць з Беларусі. Яшчэ яго дзед, што быў родам з Вілейкі, пачаў працаваць на чыгуначнай лініі Масква — Варшава, ажаніўся ж з дзяўчынай з Мядзела. Хоць працаваць даводзілася ў розных мясцовасцях, але ў сям'і захоўваліся традыцыі сувязі з Беларуссю. У 1959 г. чатырнаццацігадовым хлапчуком Уладзіслаў Місевіч паступіў у Арэнбургскае лётнае ваеннае вучылішча, якое, між іншым, закончыў першы касманаўт Юры Гагарын. Потым, маючы адпаведную падрыхтоўку з пачатковай музыкальнай школы, ён пачаў займацца ў духавым аркестры Беларускай ваеннай акругі, вучыўся ў Мінскім музыкальным вучылішчы. І ў той час пасябраваў з Уладзімірам Мулявіным, які таксама выступаў у ансамблі БВА. Пасля дэмабілізацыі яны разам працавалі ў Беларускай філармоніі, акампаніявалі спевакам і калектывам, якія ездзілі з канцэртамі па ўсёй краіне.

— Што ж, занятак гэта быў надта аднастайны. Надакучыла тое, што не было як выявіць уласныя творчыя магчымасці, — заўважае У. Місевіч. — І тады Валодзя Мулявін запал ў нас ідэяй стварыць самастойны невялічкі калектыў. Замест у водпуск — мы паехалі „ў Беларусь". Нам вельмі хацелася ўзяць на свой варштат нашыя родныя беларускія мелодыі. Пачалі ў мястэчку Глыбокае, першым нумарам была наша ўласная апрацоўка беларускай народнай песні „Чаму ж мне не пець..." І мы не прамахнуліся: песня захапіла і нас і — а гэта было найважнейшае — таксама нашых слухачоў. Мы цешыліся, як дзеці. Так, гэта былі цудоўныя канікулы памятнага для нас 1968 года! Нават наступны год надакучлівай акампаніятарскай працы нас не астудзіў: у вольныя хвіліны мы апрацоўвалі ўласную праграму, дарэчы, у яе ўвайшлі: „Ты мне вясною прыснілася", „Ave Maria" і іншыя, якія мы спяваем і цяпер. Філармонія дала нам магчымасць стварыць самастойны вакальна-інструментальны калектыў разам з беларускім

Працяг на стар. 4

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ":

Рашаючы фактар (сельская гаспадарка) ● Што будзе? (у беластоцкай культуры) ● Улюбёны ў летапісы (Вячаслаў Чамярыцкі) ● Літаратурная старонка ● Буг у агні ● Сідарук едзе ў Запарожжа ● Пётр Нічыпарук з Чэхаў Арлянскіх — майстар на ўсе рукі ● Весткі з Бельска, Гайнаўкі, Чаромхі, Дубяжына, Масева І, Падбелля, Орлі, Грабаўца ● Калі сніцца гарэлка ● Песня „Niebieska chusteczka".

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 30 IX — 8.55 Program dnia. 9.00 Teleranek oraz film z serii „Niezwykła piątka" pt. „Via Oculta". 10.20 Antena. 10.45 Sport. Maraton pokoju. 10.55 Między wrześniem a majem. Dni zdrady — cz. I. — czech. film fab. 12.40 Dziennik. 12.55 Rolnicze rozmowy. 13.55 Tylko w Niedzielę. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.15 Korzenie — odc. IV ameryk. sagi rodzinnej. Po filmie c.d. Tylko w Niedzielę.

Poniedziałek 1 X — 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Naucz. początkowe. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 17.00 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.30 Dom na pustkowiu — pol. film fab. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siodemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr Tel. M. Wojtyszko — „Epilog". 22.00 Dziennik. 22.15 Pamięci Wandy Landowskiej — retrans. koncertu z Filharmonii Narod.

Wtorek 2 X — 15.25 Program dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Młodych — Magazyn szkolny. 17.00 Interstudio. 17.25 Sonda. 17.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.25 Między nami jaskiniowcami. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siodemka. 19.30 Dziennik. 20.15 — Saga rodu Rius — odc. I — hiszp. film tel. 21.15 Nigdy więcej. Podlega karze śmierci — rep. 21.40 Camerata. 22.05 Dziennik. 22.20 Nowosybirsk — film dok.

Środa 3 X — 14.50 Program dnia. 14.55 NURT — Mat. 15.25 Obiektyw. 15.45 Dziennik. 15.55 Sport — trans. pucharowych rozgrywek w p. nożnej. 16.45 Skakanka. 17.10 Dom i my. 17.25 Los. Express i Małego Lotka. 17.35 Klinika zdrowego człowieka. 18.05 Świat, który nie może zaginąć. 18.30 Dzień dobry w kręgu rodziny. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Stracone złudzenia — ang. film fab. 21.55 Dziennik. 22.10 Studio Sport.

Czwartek 4 X — 15.25 Program dnia. 15.30 Decyzje piętnastolatków. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Czwartek Tel. Dziewcząt i Chłopców oraz film z serii „Toomai druh słoni". 17.30 Skarbiec. 18.00 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.25 Program wojskowy. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 07 zgłoś się — odc. pt. Złoty kielich z rubinami — film sens.. 21.20 Pegaz. 22.05 Dziennik. 22.20 Potyczki ze sportem.

Piątek 5 X — 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Ped. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Program dla dzieci. 16.55 Magazyn motor. [illegible]25 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.55 Najr[illegible]szy z rodu Hamrów — odc. pt. „Czas burzy" — czech. film tel. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Magazyn Studia Gama. Remont w Studio Gama. 20.45 Skansen Studia Gama. 21.45 Dziewoński mówi Mrożka. 22.00 Mały książę wśród innych. 22.30 Sielanka. **22.55 Dziennik. 23.15 c.d. Magazynu Studia Gama — Teatrzyk Kazimierza Krukowskiego. 23.30 Piwnica — film muz.**

Sobota 6 X — 8.55 Program dnia. 9.00 Ludowe Wojsko Polskie. 10.00 — Poranek z kulturą. 11.30 Rytm czasu. 11.50 Człowiek, ziemia, kosmos. 12.20 Wesele u Weltzów — film fab. NRD. 13.50 Radzimy rolnikom. 14.00 Studio — 2. 18.50 Wyst. ambasadora NRD. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 — c.d. Studia 2.

(jsz)

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 28 IX — 8.00 Literatura białoruska. Fr. Skaryna. 18.00 P. nożna. Dynamo (Kijów) — Spartak. 20.35 Koncert życzeń. 21.35 O hokeistach białoruskich.
Sobota 29 IX — 13.45 Nie do wiary. 16.15 J.[illegible] na lodzie. 18.40 Film fab. ser. I cz.
Niedziela 30 IX — 9.00 Film fab. 12.00 Spektakl. 14.45 Klub podróży. 15.45 Film anim. 16.00 Panorama międzynar. 17.00 Koncert. 17.20 Film fab. 19.35 Koncert.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота 12.05—12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Flic story — fr. 2—3. Sandakan — jap. 4—5. Szpital przemienienia — pol. 6—7.

Bielsk Podl. Sabina Wulff — NRD 1—2. Bliskie spotkania — USA 3—5. Śmierć człowieka skorumpowanego — fr. 6—7.

Czeremcha Okna czasu — węg. 6—7.

Hajnówka Nieposkromieni hajducy — rum. 1—2. Koronczarka — szwajc. 3—5. Bestia — pol. 6—7.

Gródek Do krwi ostatniej — pol. 6—7.

Michałowo Ifigenia — grec. 2—3. Powrót człowieka zwanego koniem — USA 4—5. Pasja — pol. 6—7.

Mielnik Mężczyzna z białym goździkiem — szwedz. 3. Niewinne — wł. 6—7.

Milejczyce Goń mnie aż cię złapię — fr. 3. Gdybym miał dziewczynę — czes. 6—7.

Narew Wdowieństwo Karoliny Zasler — jug. Mareczku podaj mi pióro — czes. 3—7.

Narewka Adaś i Ola — czes. Królewskie marzenia — USA 3—7.

Nurzec Noce i dnie — pol. 2—3. Wiosna panie sierżancie — pol. 4—5. Gdziekolwiek jesteś panie prezydencie — pol. 6—7.

Rajsk Cienie gorącego lata — czes. Narodziny gwiazdy — USA 3—7.

ПРАЗ КНІЖКУ ДА ВЕДАЎ

Добра працуе гмінна-гарадская бібліятэка ў Супраслі, у якой працуюць Мар'янна Пулаўская (яна кіруе ўстановай восем гадоў), Уршуля Стоцкая і Надзя Хомік. Публічная бібліятэка арганізавалася ў 1950 годзе. Ад 1976 года яна знаходзіцца ў гмінна-гарадскім цэнтры культуры. Цяпер у ёй 17800 кніжак. Тут ёсць 55% мастацкай літаратуры, 30% папулярна-навуковай літаратуры, 15% грамадска-палітычнай, багаты кнігазбор аб другой сусветнай вайне, гісторыі і геаграфіі Польшчы, многа разнародных энцыклапедый, слоўнікаў, лексіконаў, альбомаў. Апрача таго наведвальнікі маюць да выбару 30 розных загалоўкаў газет і часопісаў. Кніжак пастаянна прыбывае. Для прыкладу, у бягучым годзе было закуплена 350 новых кніжак. Кніжкі знаходзяцца ў асобных пазычальнях для дарослых і дзяцей. Супрасльскай бібліятэкай карыстаецца 775 чалавек. У сярэднім на аднаго чытача прыпадае 20 прачытаных кніжак. Летам часта заходзяць у бібліятэку прыезджыя, якія ў Супраслі адпачываюць. Сёлета па кніжкі наведвалася звыш 60 курортнікаў.

Колькасць чытачоў павялічваецца. У бягучым годзе лік іх павысіўся на 65. Гэта ў Супраслі. А варта дадаць, што ў гміне дзейнічаюць філіялы бібліятэкі ў Агароднічках і Сабалеве ды чатыры бібліятэчныя пункты. Будуць адкрыты бібліятэчныя пункты ў клубе прэсы і кніжкі ў Цяным і ў вясковай святліцы ў Саўлянах. У філіялах бібліятэкі знаходзіцца 13 900 кніжак і карыстаецца і 465 пастаянных чытачоў. У Агароднічках ёсць многа кніжак з галіны сельскай гаспадаркі: па гадоўлі, вырошчванні збожжа, агародніцтву, садаводству, пчалаводству, сельскагаспадарчай тэхніцы. Гэтыя кніжкі цяпер штораз ахвотней чытае вясковая моладзь.

Што чытаюць наведвальнікі бібліятэкі? Найбольш творы класікаў польскай і сусветнай літаратуры і іншых вядомых пісьменнікаў. Гэтых пазіцый ніколі няма ўдосталь. Цяжка таксама задаволіць запатрабаванне на кнігі беластоцкіх пісьменнікаў, асабліва А. Амільяновіча, які тут мае вялікае кола чытачоў. Побач з гэтым у апошні час кідаецца ў вочы хуткі рост попыту на тэхнічныя кнігі. Вялікім дасягненнем бібліятэкараў, якія стараюцца, каб у бібліятэку паступалі найцікавейшыя кніжкі, з'яўляецца тое, што няспынна расце зацікаўленне чытачоў папулярна-навуковай літаратурай.

Зразумела, што дзейнасць бібліятэкі не абмяжоўваецца толькі пазычаннем кніжак. Арганізоўваюцца тут розныя чытальніцкія конкурсы, сустрэчы з пісьменнікамі, выстаўкі выдавецкіх навінак (яны экспануюцца і ў мясцовым клубе „Рух") і тэматычныя выстаўкі кніжак. Працуе дваццаціасабовы гурток любіцеляў паэзіі, які наладжвае вечары паэзіі ў адпаведна ўпрыгожанай зале і камеральнай атмасферы.

Я. Целушэцкі

ЧАЦВЕРТЫ ДЗЕСЯТАК

Прыемна, калі з'едзецца ўся сям'я, сядуць вакол святочнага стала і ўспомняць, прыгадаюць свае колішнія мары, што збыліся і не збыліся. І, здаецца, ты ў былым, як у сённяшнім, і не верыцца, што „нельга другі раз увайсці ў тую самую раку".

— Гонар гэта нам, што наша школа — равесніца нашай адроджанай айчыны. У 1944 годзе ў знішчаным, але вольным горадзе, побач з іншымі школамі пачалі працаваць чатырохгадовая беларуская гімназія і двухгадовы беларускі ліцэй, — гаворыць дырэктар Аляксей Карпюк у сваім святочным выступленні на І з'ездзе Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Бельску Падляшскім.

Тагачаснаму дырэктару, Анатолю Тымінскаму, удалося сабраць самых лепшых педагогаў горада, тых, якія ў гады савецкай улады настаўнічалі ў мясцовай дзесяцігодцы. І восенню дзевятнаццаць настаўнікаў распачалі працу. У школе звыш двухсот вучняў — сем класаў у гімназіі і адзін клас ліцэістаў. Школа змяшчалася ў скромным жылым доме на скрыжаванні вуліц Касцюшкі і 3 Мая. З увагі на цеснату і вялікую колькасць вучняў, заняткі пачыналі ў сем гадзін раніцы і саракамінутныя ўрокі паўтараліся аж да позняга вечара. Школьнай дошкай быў кавалак фанеры, замест парт — сталы, падораныя вайсковай часцю. У наступным, 1945/46 школьным годзе школа разраслася. Былі два класы ліцэя. Колькасць вучняў павялічылася да трохсот чалавек. Пачынаюць дзейнічаць арганізацыі — ЗВМ, ПЦК, працуе вучнёўскі кааператыў. Праяўляецца вялікая дапамога з боку бацькоўскага камітэта, нараджаецца аматарская артыстычная дзейнасць. У канцы года з Бельска выязджае А. Тымінскі, і абавязкі дырэктара пераймае Яраслаў Кастыцэвіч.

1946 год — два важныя моманты ў жыцці гімназіі і ліцэя. Радасны — першыя выпускнікі, дваццаць асоб з вялікай матурай і 80 — з малой; сумны — закрываюць школу. Усю дакументацыю перадаюць у гімназію і ліцэй імя Т. Касцюшкі. Трохгадовы перапынак.

Беларуская гімназія і ліцэй пакінулі трывалы след у памяці бацькоў, моладзі, настаўнікаў. Ідуць безупынныя старанні, каб яго паўторна адкрылі. І ў 1949 годзе школа адраджаецца. Загадам міністра асветы з 20 жніўня школе вернуты яе правы. Ад першага верасня пачынае працаваць так званая адзінаццацігодка — сем класаў пачатковай школы і чатыры — ліцэя. Дырэктар — ізноў Яраслаў Кастыцэвіч. Школа набірае сіл, расце. І першая пасля перапынку матура. У 1952 г. ідзе ў свет дваццаць выпускнікоў. Разрастаюцца настаўніцкія кадры. На работу прыходзяць былыя вучні. З году ў год павялічваецца колькасць вучняў. Становіцца цесна. Але ёсць надзея. У цэнтры горада расце новы трохпавярховы будынак. І зімой 1962 года ў школе вялікае свята — пераехалі на новае месца. Прасторна.

Першага верасня 1965 г. — пачатак новага школьнага года і сумны момант расставання з такім добрым дырэктарам і педагогам Я. Кастыцэвічам. З увагі на здароўе ідзе ў гадавы водпуск, але на работу так ужо і не вярнуўся. На яго месца назначылі Мікалая Гайдука. У гэтым жа годзе аддзяляюцца класы пачатковага навучання і ўтвараюць пачатковую школу № 3.

Вялікую радасць прынёс з сабой 1968 год. Для ліцэя — падзея амаль гістарычная. Плён стараннаў М. Гайдука — дазвол на ўтварэнне трэцяга аддзела першых класаў.

Не менш важны ў жыцці ліцэя і наступны год. Школе прысвоілі імя Браніслава Тарашкевіча, аўтара першай „Беларускай граматыкі", перакладчыка на беларускую мову „Пана Тадэвуша" і вядомага дзеяча сялянска-рабочай „Грамады".

Пераломным момантам у жыцці школы быў 1971 г. Пачынаючы ад верасня, абавязкі дырэктара прымае Аляксей Карпюк. Школа разрастаецца. Дабудоўваюцца класныя залы. Коштам 180 тысяч злотых ствараецца ў гістарычным класа-кабінеце куток народнай памяці. Расце ўзровень навучання. У сярэднім у вышэйшыя школы паступае звыш 70% тых вучняў, што здаюць экзамены. У гэтым годзе быў рэкорд. Студэнтамі стала аж 60 абсальвентаў. Па ўсёй краіне славяць імя сваёй школы алімпійцы. У школе цяпер пятнаццаць класаў. Павялічваецца колькасць вучняў. Вучыцца там зараз 434 асобы.

— З анкеты вынікае, — гаворыць далей А. Карпюк, — што прыблізна 25% нашых абсальвентаў — гэта інтэлігенцыя з тэхнічнай адукацыяй, каля 20% — выбралі настаўніцкую прафесію, 12% — лекары, 8% — эканамісты, далей працаўнікі, звязаныя з сельскай гаспадаркай, адміністрацыяй, журналісты, вайсковыя. Амаль 80% нашых выпускнікоў выконвае адну і больш грамадскіх функцый.

Дваццаць восем разоў за гады працы ліцэя вучні прыступалі да здавання матуры, дваццаць восем разоў адкрывала ім школа дзверы ў самастойнае жыццё. Калі І з'езд абсальвентаў, які адбыўся ў 1974 годзе, сустрэлі тысячным пасведчаннем атэстата сталасці, дык зараз маюць за сабой аж 1710.

Агульнаадукацыйны ліцэй імя Б. Тарашкевіча рыхтуецца да II з'езду. Сваіх выпускнікоў сустрэне ў верасні наступнага года. Іх ужо каля дзвюх тысяч. Аграмадная сям'я. Колькі з іх прыедзе на гэтую сямейную ўрачыстасць, якой яна будзе, якой хацелі б, каб яна была, што думаеце на гэтую тэму? Яшчэ год — калі ласка, выказвайцеся, чакаем прапаноў.

М. Шаховіч

Дом культуры ў Міхалове. *Фота Я. Целушэцкага.*

Дзе вы, старыя „белавежцы"?

Старанна чытаючы „Ніву", можна заўважыць, што літаратурнае аб'яднанне „Белавежа" неяк не пашырае сваёй літаратурнай дзейнасці. Гэтакі закід адносіцца і да аўтараў, месца якіх у „Парнасіку". Вось, напрыклад, „прапаў" Васіль Баршчэўскі, апавяданне якога „Дужы Ясё" назаўсёды застанецца ў маёй памяці. Не відаць таксама Заставіна С., Юркі Геніюша, Віктара Кабаца, Дзмітрыя Шатыловіча, Уладзіміра Паўлючука... Недзе прапаў і Уладзімір Шклярук, які раней часта пісаў вершы, а таксама Мікалай Краўчук, пра якога я нават пісаў у „Ніве", каб адгукнуўся.

Былі такія, што праявілі сваю літаратурную дзейнасць гадоў дзесяць таму назад, але як хутка адазваліся, так яшчэ хутчэй заціхлі. Да іх належыць і мой зямляк сябра Яўген Блізнюк.

Цяпер да тых, якія надалей пішуць. Пайшла мода чамусьці на сучасную паэзію. Але пісаць прозай нікому не пашкодзіць. А ўжо сцэнічныя творы нам вельмі патрэбныя. Бярыце прыклад з Мікалая Гайдука, Сакрата Яновіча ды іншых празаікаў. І мой зямляк Іван Чыквін павінен над гэтым задумацца, бо яго першае апавяданне „Рыбаловы" — рэч дасканалая і на фактах абапіраецца.

Першы нумар альманаха „Белавежа" мае 316 старонак і змешчаны ў ім 24 аўтары. Другі нумар мае 196 старонак і 18 аўтараў. Паляцелі ўніз, хлопцы! Цікава, як будзе выглядаць трэці нумар, якога чакаю з нецярплівасцю. Праўда, некаторыя „белавежцы" дарабіліся сваіх кніжак, але гэта яшчэ мала, і, каб больш іх было, трэба пісаць і друкавацца на сваёй старонцы ў „Ніве" — гэта найлепш даходзіць да чытача.

Мікалай Панфілюк

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА XLII

Сялянская праблематыка ў апавяданнях Коласа. Апрача „Новай зямлі", рэалістычнае апісанне сялянскага жыцця выступае ў многіх апавяданнях пісьменніка. Некаторыя з іх былі навеяны атмасферай рэвалюцыі 1905 года. Знайшлі ў іх адлюстраванне тыя новыя настроі, якія агарнулі беларускую вёску. Аднак большасць апавяданняў пісьменніка, напісаных у гадах 1906-1917, утрымана ў гумарыстычным або звычаёвым плане. Большасць дакастрычніцкіх апавяданняў Коласа мае стройную архітэктоніку. Заўважаецца тут хуткі ход падзей, адсутнасць дыгрэсій, яркія постаці герояў, лёгкасць дыялагаў, нечаканыя сітуацыйныя павароты, наяўнасць выразнай развязкі. Усё гэта набліжае празаічныя творы пісьменніка да віду навелы. Дзякуючы гэтым якасцям малых празаічных форм, ужо ў нашаніўскую пару Колас становіцца адным з вядучых тагачасных беларускіх празаікаў. Дык нічога дзіўнага, што ўжо ў часы „Нашай нівы" крытыкі падкрэслівалі станоўчыя рысы Коласавай прозы. Адным з першых крытыкаў, які заўважыў у апавяданнях Коласа жыццёвы аўтэнтызм, быў Максім Багдановіч. Праўда, ацэнка Багдановіча ўтрымана ў даволі ўпрошчанай форме, але трэба сказаць, што паходзіць яна з тых часоў, калі беларуская крытыка рабіла першыя крокі.

„Т. Гушча (Я. Колас), — піша Багдановіч, — удае ўсякія размовы, а таму ахвотна бярэцца за гэта ў сваіх апавяданнях. Вялікая частка напісанага ім складываецца з кароценькіх пытанняў і такіх жа адказаў, дзеля чаго і чытаецца вельмі лёгка. Да такога ж Т. Гушча ўмее і пажартаваць і пасумаваць і раздумацца, і чытача на думку навесці, — што яшчэ болей надае вартасці яго творам".

Зараз зоймемся толькі тымі апавяданнямі, у якіх праяўляецца працэс разбуджэння класавай свядомасці беларускай вёскі, калектыўныя дзеянні сялян і іх выступленні супраць існуючага грамадскага ладу. Да такіх твораў трэба залічыць апавяданні: „Андрэй-выбаршчык", „Бунт", „Нёманаў дар". На першы погляд ідэалогія гэтых твораў зусім супрацьстаўная з той, з якой маем дачыненне ў „Новай зямлі". У паэме героі стараліся палепшыць свой лёс толькі шляхам індывідуальнага дзеяння і выключна легальным спосабам. У названых апавяданнях сяляне выступаюць калектыўна, а іх дзейнасць выламваецца з рамак легалізму. І ўсё ж такі ў апавяданнях, як і ў „Новай зямлі", выступаюць элементы пазітывістычнай ідэалогіі. Праяўляюцца яны ў тым, што Колас нідзе не заўважае класавага расслаення сялянскага класа. Заўсёды трактуе сялян як аднародную масу. Масу гэты пісьменнік супрацьстаўляе або панам, або дзяржаўнай сістэме.

Несумненна, атмасферай 1905 года трэба тлумачыць тое, што ў прозе паяўляюцца постаці, гатовыя да смелага грамадскага дзеяння. І гэтыя постаці не выдуманыя. Характарызуе іх жыццёвы аўтэнтызм. Праяўляецца ён і ў тым, што Колас не прыпісвае сваім сялянскім героям звышспелай рэвалюцыйнай свядомасці, а хутчэй за ўсё надзяляе іх рысамі людзей, якія толькі што класава прабуджаюцца і робяць на ніве класавай дзейнасці першыя крокі і першыя памылкі.

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

КГВ ДАПАМАГАЮЦЬ ВЁСЦЫ

У Васількоўскай гміне дзейнічае 15 гурткоў вясковых гаспадынь (КГВ) з агульнай колькасцю 400 членаў. У працы дапамагае ім цэнтр „Сучасная гаспадыня“, які ўжо чацверты год вядзе Адэля Шчэсік (у бягучым годзе цэнтр заняў трэцяе месца ў спаборніцтве працы і атрымаў ад Ваяводскага праўлення сельскагаспадарчых спулдзельняў 7 тысяч злотых узнагароды). Цэнтр „Сучасная гаспадыня“ ў Васількове арганізуе паказы з галіны рацыянальнага харчавання, кулінарныя і кравецкія курсы. Вялікім зацікаўленнем карыстаюцца заняткі ў рамках школы здароўя. Удзельніцы іх вучацца, як берагчы здароўе і дбаць пра асабістую гігіену. Васількоўскі цэнтр „Сучасная гаспадыня“ наладжвае таксама ўрачыстыя святкаванні з нагоды: Міжнароднага жаночага дня, Дня дзіцяці, Дня маці, 1 Мая, гадавін Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і іншых.

У Васількоўскай гміне найактыўней працуюць КГВ у вёсках: Сахоні, Дамброўкі, Рыбнікі і Агароднічкі. У Сахонях і Агароднічках ёсць клубы селяніна і тут існуюць аматарскія харавыя калектывы. Найдаўжэй існуе калектыў у Сахонях — 10 год. Апякуецца ім настаўніца мясцовай школы Марыя Вярцінская. У хоры займаюцца: Аляксандра Малышка, Леакадзія Сохань, Юзэфа Казлоўская, Аліна Каладзейская, Вольга Рамановіч, Уладзіслава Арэнт, Яніна Юроўчык, Надзея Бернатоўская, Анастасія Цібароўская і іншыя.

КГВ у Сахонях узначальвае Маніка Рагоўская. Тут часта адбываюцца кулінарныя паказы. Члены КГВ у Дамброўках (старшыня Анна Высоцкая) ахвотна займаюцца ручной вышыўкай і вязаннем на прутках. У КГВ Рыбнікі (старшыня Анна Рыбнік) асаблівым зацікаўленнем карыстаюцца курсы рацыянальнага харчавання. У Агароднічках КГВ вядзе Ванда Матэйчук. Тут заснаваўся дружны жаночы хор. Летам тут дзейнічаў вясковы дзяцінец. Было тут 48 малалетак.

Значныя дасягненні маюць у сваёй дзейнасці клубы селяніна. У Сахонях вядзе яго Бажэна Рагоўская (ужо трэці год). У клубе ў Агароднічках працуе Крыстына Гурская (тры гады). Вялікай папулярнасцю карыстаюцца маладзёжныя танцавальныя вечарыны. У Сахонях актыўна працуе гурток фатографаў-аматараў. Эфекты іх працы асабліва відаць у клубных хроніках.

(яц)

У НОВЫМ ЦЭНТРЫ ЗДАРОЎЯ

У пачатку бягучага года жыхары гміны Заблудаў атрымалі новы цэнтр здароўя. З працай цэнтра пазнаёміў нас кіраўнік цэнтра доктар Мацей Заблоцкі (ён ужо 26 гадоў прымае пацыентаў у гэтым амаль 2-тысячным пасёлку). Заходзілі мы ў паасобныя кабінеты: агульныя, педыятрычныя, стаматалагічныя, фізіётэрапіі, ЭКГ, у аналітычную лабараторыю і іншыя. Штодзень лекары прымаюць у іх каля ста пацыентаў. У будынку ёсць яшчэ святліца, гардэроб, пральня. Ёсць кватэра для лекара. Памяшканне цэнтра светлае (у будынку вялікія вокны) і прасторнае. Кабінеты поўнасцю забяспечаны медыцынскім абсталяваннем. На калідорах сядзела многа асоб, якія маюць патрэбу ўставіць сабе адзін-два зубы або пратэз. Цяпер такога роду паслугі выконваюцца на месцы.

Заблудаўскі цэнтр здароўя пабудаваны са сродкаў НФОЗ і пры актыўным удзеле мясцовага насельніцтва. У грамадскіх пачынах былі зроблены ўсе

У стаматалагічным кабінеце.

лягчэйшыя работы. Дапамога спатрэбілася нават і тады, калі пачалі ўжо расці сцены будынка. Сам доктар клапаціўся пра будаўнічыя матэрыялы, будаўнічыя машыны, склікаў людзей на пачын, не шкадуючы свайго часу (доктар жыве ў Заблудаве, у будынку цэнтра і таму, між іншым, заўсёды на варце, у любы час яго могуць паклікаць да хворага). Доктар Мацей Заблоцкі сцвярджае, што лекар павінен быць побач сваіх пацыентаў. Хворы спакойны, не нервуецца, хутчэй ачуняе, ведаючы, што можна разлічваць на лекарскую дапамогу ў любы час, што яго здароўе ў надзейных руках. У сучасным заблудаўскім цэнтры здароўя лабаранткі і лекары праводзяць асноўныя аналізы, прасвятленне. Усё гэта дапамагае лекару-спецыялісту зрабіць правільны дыягназ, а гэта, вядома, залог паспяховай дапамогі хвораму ці пацярпеўшаму ў аўтамабільнай катастрофе.

— Заблудаўцам прыдаліся б яшчэ дзіцячыя яслі, — гаворыць др М. Заблоцкі. — Столькі матак працуе на мясцовых прадпрыемствах і ў Беластоку! І ў іх малыя дзеці. А догляд — вядома які. Пра іх мы павінны асабліва клапаціцца, каб яны добра развіваліся і раслі здаровымі. І яшчэ адно. У Заблудаве патрэбны кватэры для лекараў, для медсясцёр. Тады мы мелі б на месцы больш спецыялістаў па розных хваробах. А зараз яны пакуль што даязджаюць з Беластока.

Тэкст і фота **Я. Целушэцкага**

ВАЙКАЎ

(Працяг са стар. 1)

сы“ не толькі па навакольных „біндугах“, але таксама з „Бэрэстя (сённяшняга Брэста) і гналі часта аж у самы Гданьск. Дасканалым веданнем усяго дна Буга — безлічы вобмеляў і паваротаў — славіліся тутэйшыя „рэтманы“ (па-сённяшняму: брыгадзіры плытнікаў): Леўка Харко і Юзік Рэмеш. Калісьці не было такога вайкаўца, каб не меў ён лодкі — „валакоўкі“ і не займаўся рыбнай лоўляй. Злоўленыя самыя лепшыя „барвіны“, шчупакі ды ляшчы ўсе трымалі ў спецыяльных „садках“ у рачных затоках, каб прадаць скупшчыку, што наведваўся ў сяло з Сямяціч кожны чацвер. Ці то вяртаючыся з далёкага Гданьска з „орэлькі“, ці то пасля ўдалага продажу рыбы, або і так сабе ў святочны дзень, не супраць былі вайкаўцы пераступіць парог сваёй карчмы, каб спрабаваць адну-другую „кварту“ тае свежанькай, толькі што дабытай карчмаром са склепу ў тутэйшым бровары...

І так плыло жыццё дзень за днём, сыходзіла жвавай бужанскай хваляю, значачы сваё быццё шэрагамі магілаў на могільніку і тут, па-над берагам ракі: у Загародзі двух чырвонаармейцаў з 1920 г., у Нізах — невядомага партызана з часоў апошняй вайны. А колькі іх, нязначаных, на дне ракі? Недзе ў канцы лістапада 1941 года за Бугам, у Сухажэбрах, выбухла паўстанне савецкіх палонных у фашысцкім канцэнтрацыйным лагеры. Тысячы загінулі ад куляў, але некалькім дзесяткам удалося прарвацца праз агонь нямецкай аховы і загарады з калючага дроту і рассыпацца па наваколлю. Двое з іх дабрылі да Буга і, убачыўшы на другім беразе вёсачку, распрануліся і кінуліся ў раку. Адзін знайшоў смерць у ледзяной вадзе, другі шчасліва даплыў да берага. У сваю хату ўпусціў яго голага, адубеўшага ад холаду, страшэнна выхуднелага Іосіф Басіста. Калі ў юнака вярнуўся голас, ён сказаў, што паходзіць з-пад Ленінграда. Гаспадар абагрэў яго, накарміў, апрануў, расказаў, дзе схавацца ў лесе. Нечае злое вока прыкмеціла ўцекача, і жандары не літаваліся над І. Басістам на пастарунку ў Радзівілаўцы. Аднак ён не прызнаўся, не выдаў чалавека, якому нават Буг дараваў жыццё.

Сёння Вайкаў менш увагі звяртае на раку: яго цікавіць штораз больш даходная гаспадарка, асабліва гадоўля малочнага быдла, свіней, гусей, качак. Затое з кожным годам красу гэтай мясціны адкрывае ўсё большая колькасць жыхароў Варшавы, Гданьска, Беластока, і ў сяле прыбывае ўтульных каляровых дачных домікаў. І не дзіва: ад слупка з лічбай „215“, якая абазначае адлегласць адсюль да ўпадзення Буга ў Нарву, прасціраюцца надзвычай маляўнічыя краявіды.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

ПЕРАДАВЫЯ ЧЫГУНАЧНІКІ

Перагрузчаму раёну ў Семяноўцы дзесяць гадоў. Тут працуе амаль тысяча чалавек. На працягу мінулых васьмі месяцаў бягучага года перагрузачны раён перагрузіў 768000 тон тавараў. Рабочы калектыў выканаў грамадскіх пачынаў на суму 128 тысяч злотых. Яны ў большасці канцэнтруюцца пры пабудове або рамонце сацыяльна-бытавых памяшканняў. Зараз у пабудове ёсць памяшканне для рабочых рамонтнай майстэрні і база для ўсіх іншых чыгуначнікаў у Семяноўцы, ды такая самая база ў Плянце. Праца перагрузчыкаў цяпер у значным маштабе механізавана.

Да перадавых рабочых перагрузчага раёна належаць: Чэслаў Зінеўскі, Ян Вясна, Мікалай Андрушкевіч, Людвік Студзінскі, Міхал Салагуба, Уладзімір Мароз, Павел Аўштоль, Юльян Бірыцкі, Аляксандр Каралюк, Мікалай Кардаш і іншыя.

З нагоды сёлетняга дня чыгуначнікі былі ўзнагароджаны: значкамі „Заслужаны для Беласточчыны“ — Арсень Койла, Аляксандр Шадуя, Ян Каліноўскі, Станіслаў Гарбалінскі, Анатоль Кабаць і Уладзімір Шыманюк, значкамі „Перадавы чыгуначнік“ — Мікалай Яўдосюк, Юзэф Камар, Ян Пракопчык, Мікалай Янушак, Мікалай Баброўскі, Міхал Смактуновіч, Варвара Карпей і Ян Скепка, с. Дарафея, апрача таго трынаццаць асоб было ўзнагароджана значкамі „Перадавік сацыялістычнай працы“.

(яц)

(Працяг са стар. 1)

КІРАЎНІК „КАРО“

У 1958 годзе даверана яму кіраўніцтва трыкатажнай фабрыкай. І вось з гэтага часу давялося яму працаваць сярод сваіх людзей, бо родам ён з Гарадка. Яго жонка Люба, з якою ажаніўся ў 1954 годзе, з суседніх Бялявіч. У гэтай жа ўстанове працуюць яго сын і замужняя дачка.

Ад 1954 года з'яўляецца ён членам ПАРП. З грамадскіх яго функцый варта сказаць аб тым, што на працягу двух кадэнцый быў ён лаўнікам павятовага суда, дзве кадэнцыі членам пленума КП і 20 ужо год членам пленума КГ. Цяпер ён таксама радны ВРН. Прафесіянальная і грамадская дзейнасць Анатоля Кандрусіка высока ацэнены ўладамі. Узнагароджаны ён значкамі „Заслужаны для прадпрыемства „Каро“, „Заслужаны працаўнік лёгкай прамысловасці“, „Заслужаны для Беласточчыны“, а таксама дзяржаўнымі ўзнагародамі — Сярэбраным Крыжам Заслугі і Кавалерскім Крыжам Ордэна Адраджэння Польшчы.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

(Працяг са стар. 2)

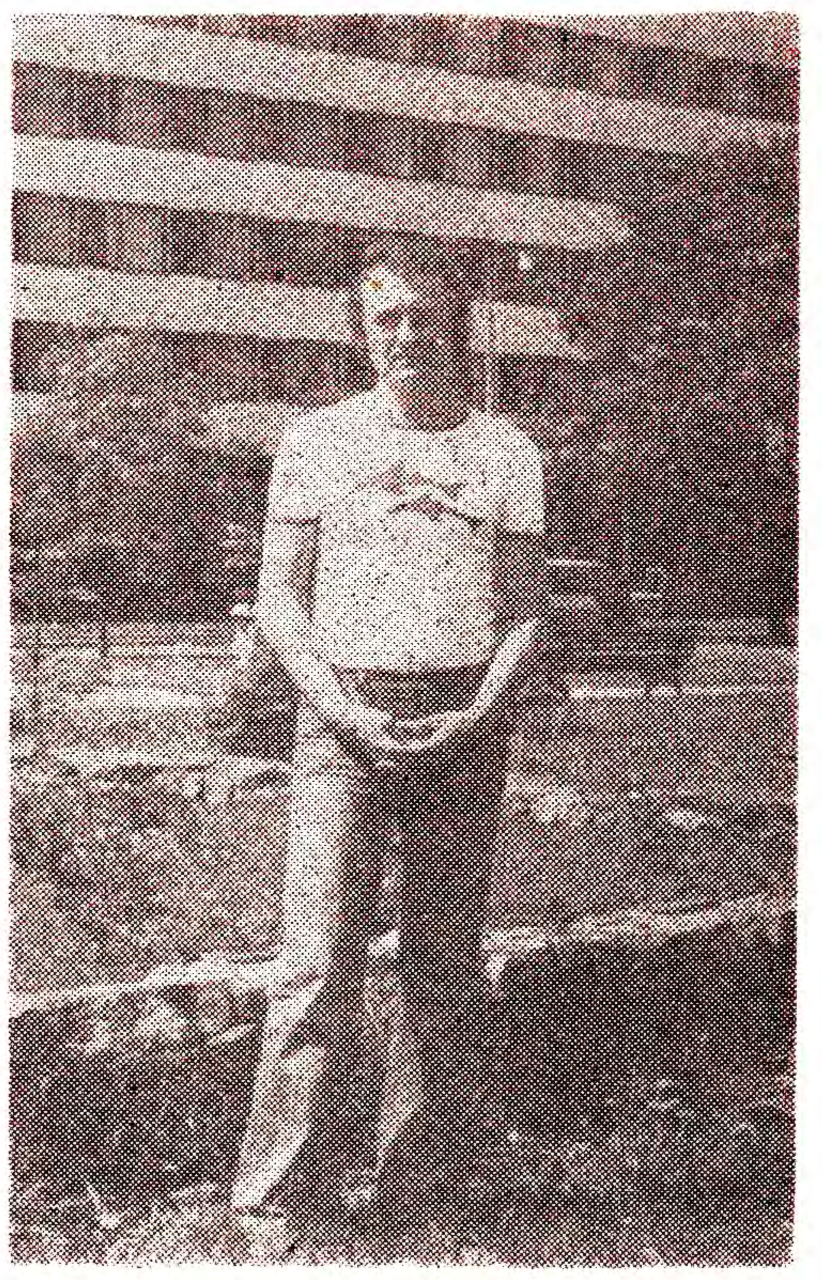
ІДУЦЬ УЛАСНАЙ ДАРОГАЙ

эстрадным спеваком Эдуардам Міцулем. Мы назваліся „Лявоны“ і паехалі зноў у глыб Беларусі. Першы свой канцэрт далі 1 верасня 1969 года і гэтую дату лічым фактычным нараджэннем нашага калектыву.

Але выступленні „Лявонаў“ не былі трыумфальным паходам: слухачам іх канцэрты вельмі падабаліся, але розныя самазваныя „знаўцы“ абвінялі іх у мясцовых газетах у „перакручванні і здзеках над народнай песняй“, хаялі і высмейвалі. Што і казаць, настрой у хлопцаў быў не надта ж бадзёры ад такіх ацэнак. Аднак...

— У 1970 годзе мы паехалі як акампаніятары на IV Усесаюзны конкурс артыстаў эстрады ў Маскву. Па-за гэтай сваёй „службовай“ функцыяй, вырашылі мы выступіць таксама з самастойнай праграмай. Без аніякіх спадзяванняў хоць бы на якое-небудзь пунктаванае месца. І раптам чуем рашэнне журы: мы занялі другое месца, а першага наогул не было! Гэты праўдзівы трыумф нашых творчых пошукаў акрыліў нас усіх, і перш за ўсё душу нашага калектыву — Валодзю Мулявіна. З Масквы мы ўжо вярнуліся як „Песняры“ і, закасаўшы рукавы, узяліся за работу. Да нас далучыліся Леанід Барткевіч, Анатоль Кашавараў і іншыя. Мы вельмі многа працавалі над выканаўчым майстэрствам. Мулявін многа кампанаваў. Аснову нашага рэпертуара склалі беларускія народныя мелодыі або творы беларускіх кампазітараў.

І тут неабходна дадаць, што ўвесь арыгінальны „пяснярскі“ творчы стыль заснаваў У. Мулявін на глыбокіх даследаваннях беларускай народнай песеннай творчасці і мастацкіх прыёмах яе выканання спевакамі з народа. Дзеля гэтага ён з'ездзіў і схадзіў безліч вёсак і мястэчак, спазнаў самыя таемныя асаблівасці беларускага народнага меласу. Мне пашанцавала пабачыць на праглядзе ў Доме літаратара надта ж цікавы дакументальны фільм „Нарачанская балада“, якраз пра адну з такіх вандровак-паломніцтваў У. Мулявіна і, здаецца, супрацоўнічаючага з ім кампазітара І. Лучанка да самых першакрыніц беларускага музыкальнага фальклору. І так творчы талент, глы-

З маёй званіцы

МУЖЧЫНЫ, ЗАПУСКАЙЦЕ БАРОДЫ!

Жыву ў людным месцы Беластока, многія людзі ведаюць мяне. І я іх. Ведаю? „Добры дзень! Што чуваць?“ На гэтым наша знаёмства канчалася.

Штосьці мяне спакусіла выгадаваць бараду. Выгода! Не трэба кожны дзень драць шчокі брытваю, не трэба выдаваць грошай на лязо, крэм і ваду „пасля брыцця“. Ашчаднасць. Але найбольш карысная справа: мая пяцідзённая барада ўсіх цікавіць. Цяпер кожны сусед пытае, як расце барада, ці не свярбіць. Ды і пахваліць: „Будзе густая, прыгожая“. Суседкі, у сваю чаргу, усміхаюцца да мяне і нават на каву запрашаюць. А адна сёння сказала, што цяпер я крыху падобны на мужчыну і дадала, нібыта мімаходам, што маглі б паехаць маёй сірэнкай у лес на грыбы.

Сірэнку маю ўжо даўно, але такой прапановы не меў. Аказваецца, мая барада больш вартасная, чым сірэнка і я — без барады.

Я ўсё жыццё здагадваўся, што мне чагосьці не хапае, але не ведаў чаго, бо меў пакрысе ўсяго, што павінен мець сякі-такі мужчына. Цяпер ведаю: не хапала мне барады.

Барада — гэта магічны дадатак да мужчыны. Ужо шэсць дзён гадую бараду і яшчэ ні разу з жонкай добра не пасварыўся. Крыху чапляецца. Нічога не раблю, кажа, толькі перад люстэркам бараду гладжу. Учора нешта пра Харошчу напамінала, але калі ўбачыла, як задрыжалі мае губы, адразу пачала хадзіць на цыпачках.

Заўсёды, прыйшоўшы з працы, толькі пераступіць парог, верашчыць: „Есці хачу!“ А сёння ўвайшла і гаворыць: „Вася, што будзем есці? Скажы, я раз-два прыгатоўлю“. Ды адразу ўзялася абіраць бульбу. А дагэтуль усё гэта рабіў я. У пятнаццаць нуль-нуль быў на стале абед.

І пачала мяне лепш апранаць! На шпацыр выводзіць і марожанае купляе.

Мужчыны, гадуйце бароды! Яны вас не толькі ўпрыгожаць, але дапамогуць лягчэй жыць. Напрыклад, хто калі зверне на вас увагу ў чарзе па шынку? А сёння селядцоў купіў я без ніякага ўсяго. Калі толькі паявіўся ў магазіне, прадаўшчыца пабялела і дрыжачым голасам сказала: „Грамадзяне, прапусціце хворага чалавека“.

Грамадзяне моўчкі расступіліся, і я купіў селядцоў.

Толькі канчаў сваё апавяданне, як прыперла з працы жонка і ад дзвярэй пытае: „Вася, як ты сябе адчуваеш? Мо б ты схадзіў да доктара?“

„Да якога доктара, калі ў мяне толькі зубы баляць“, — здзівіўся я. Бачыце, як клапоціцца пра мужа. А ўсё з-за барады.

Васіль Петручук

Аўгалоскі

Чаму моладзь уцякае з вёскі

Я ўважліва сачу за дыскусіяй на гэту тэму. Вырашыў напісаць некалькі слоў, не апаніруючы ранейшым аўтарам.

Выхад моладзі з сяла з'яўляецца адначасова і стратай самабытнасці беларускай меншасці. Канчаецца на гэтым іх нацыянальнасць.

Я асабіста назіраю, як старанна „выбіваюць“ усю беларускасць са сваіх дзяцей тыя, што ў горадзе. Баяцца каб дзіця не загаварыла ніводнага роднага слова бацькі, дзеда, прадзеда... І тут, дарэчы, варта ўспомніць верш паэта Алеся Барскага:

„Квітнеем, усміхаемся, жывем,
А сапраўды — дык гінем
Так ціха і павольна,
Што не чуем і не бачым“
(„Ніва“ № 49 — 3.XII.1978 г.)

Моладзь уцякае з сяла не таму, што ёй гэтага хочацца. Нішто нідзе не робіцца без прычыны. Стварыліся да гэтага сацыяльна-эканамічныя ўмовы. Каб у горадзе не было працы — сядзелі б усе дома ды трымаліся бацькавай гаспадаркі.

Прамысловасць трэба раўнамерна размясціць па вёсках. Тады частка сям'і будзе на фабрыцы, другая — на гаспадарцы. Тады моладзі не будзе куды ўцякаць з вёскі.

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін

* ✲ *

У „Ніве“ ідзе дыскусія на тэму: чаму моладзь уцякае з вёскі. Адны гавораць, што ў горадзе лягчэй працаваць, другія гавораць, што там больш разрывак для маладых, трэція гавораць, што была прагрэсія на падаткі і што не былі на вёсцы застрахаваныя.

Па-мойму: ні адно, ні другое, ні трэцяе. Маладыя не мелі паняцця аб падатках, аб страхаванні ім галава не сохла і не ведалі гарадскога жыцця. Кожны толькі хацеў, каб яго дзіця закончыла хоць сярэднюю школу. Некаторыя маладыя з плачам адыходзілі, калі іх бацькі адпраўлялі.

У мяне быў адзін сын, планаваў быць на гаспадарцы, прытым аднак хацеў закончыць сярэднюю школу. Падаўся завочна ў лясную школу. Правучыўся год, і тады яму сказалі, што школа для тых, хто працуе ў лесе. Быў вымушаны хлопец пайсці на працу. За той час прызвычаіўся да тамашняй моладзі, да той ваколіцы і там стаў працаваць далей. Так і іншыя. Пайшлі ў горад за навукай, а не за кіно ці тэатрам. Бачыце ж, яны кожную нядзелю прыязджаюць у вёску.

Ф. Хлябіч

Па роднай зямлі. *Надышла восень...* *Фота Я. Целушэцкага.*

ДВА ГАДЫ ЦЕМРЫ

Ужо каля двух год на вуліцы Чэхаў Арлянскіх, што ў Дубіцкай гміне, вечарамі і ноччу пануе цемра. Летам дык хаця дзень пазней спаць ходзіць, сонца раней у небасхіл стукае, але зімою або вясеннімі начамі — цёмна, хоць ты лясні.

— Ці гэта ўжо згаварыліся, ці што, ну бо дайце жыць — каб столькі часу святла не было? То ж і сабака ўпоцемку не ведаеш калі накінуцца можа, і наехаць на чалавека лёгка, — гавораць у вёсцы.

— А ці ж не было? А як роварам пад фурманку ўлез? — уключаецца нехта.

А ўся прычына ў тым, што сапсаваўся ўключальнік. Відаць, нейкая дробная рэч, не перакручваецца гайка — ні туды ні сюды. І якраз сапсавалася, калі святло выключылася, а не то, каб тады, калі гарэла. Тады адразу прыехалі б, наладзілі, а калі не — пад ашчаднасць падцягнуць іх можна было б, а так сітуацыя адваротная паявіцца можа. Ну, але чаму тады на адной вёсцы ашчаджаць, калі ў гміне іх мнагавата ёсць, а колькі непатрэбных лямпачак гарыць?

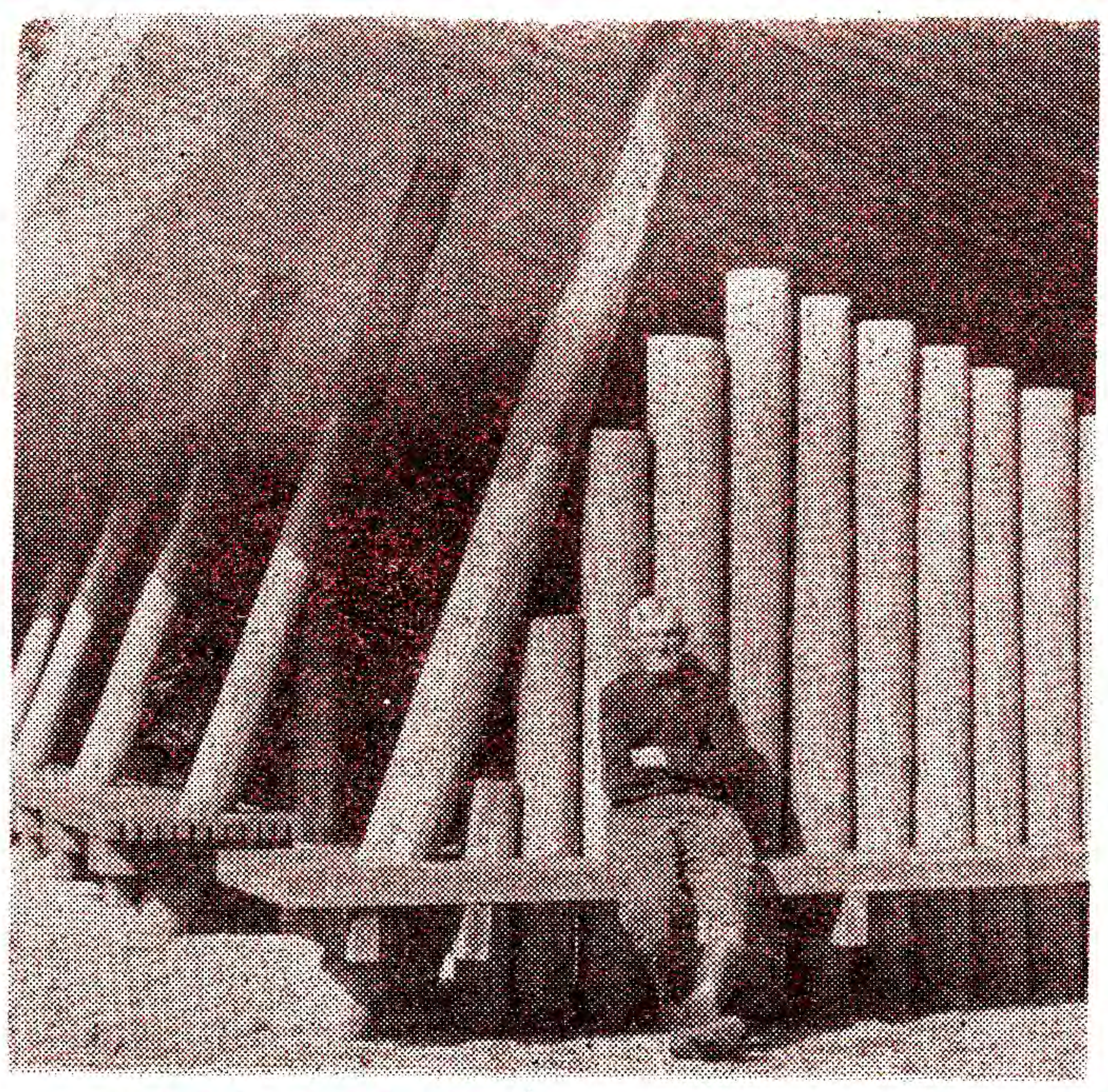
— Я б сам наладзіў, бо гэта дробязь, — гаворыць той, што ўключае святло, — але ж я не ўпаўнамочаны, непрыемнасці будуць.

На колькі ж яшчэ гадоў цемры асуджаны жыхары Чэхаў Арлянскіх?

М. Шаховіч

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Арсеню Кічкайлу семдзесят год. Родам ён з Альхоўкі, што каля Нараўкі, але зараз жыве ў Будах у Белавежскай гміне. На свае гады дзядуля яшчэ трымаецца до[бра]. Не любіць сядзець зложыўшы рукі. Ужо шэсць год старажуе ён пры месцы адпачынку, што па дарозе з Гайнаўкі ў Белавежу. Кожны дзень прыязджае сюды ў сем гадзін раніцы і ад'язджае ў сем вечара. І так круглы год. Летам едзе сваім веласіпедам, зімою — пяшком. Парадак і чысціня тут. Сочыць дзядуля за гэтым.

Фота М. Шаховіча

бокія веды і ўлюбёнасць у родныя мелодыі прынеслі багаты плён. У 1971 г. „Песняры“ становяцца лаўрэатам фестывалю ў Сопаце і іх турнэ па Польшчы карыстаецца вялікай папулярнасцю. У 1973 г. ім апладыруюць удзельнікі X Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў у Берліне. Былі надзвычай удалыя выступленні па ўсяму СССР, усіх сацыялістычных краінах, а таксама Грэцыі, Італіі, Англіі і г.д. Іх двойчы запрашаюць у Злучаныя Штаты Амерыкі: у першую сваю пабыўку яны аб'ездзілі з канцэртамі 13 штатаў, другі раз — некалькі тыдняў канцэртавалі ў Нью-Йорку, на Брадвеі, і ўвесь час зала была перапоўнена. Амерыканскія газеты пісалі: „Калектыў вельмі арыгінальны, самабытны, музыкальны, з патрасаючым вакалам, вядома ж, знойдзе сваіх паклоннікаў сярод амерыканскай моладзі, а пасля турнэ сцвярджалі: „Песняры“ заслужылі на тое, каб ім апладзіравалі стоячы“.

— Апрача песень мы з бегам часу пачалі ўводзіць у свой рэпертуар балады, большыя вакальна-інструментальныя кампазіцыі. Да такіх належаць творы Мулявіна на словы беларускіх паэтаў: „Балада аб чатырох заложніках“, „Балада аб камсамольскім білеце“, опера-прытча „Песня аб долі“ па матывах Купалаўскай „Адвечнай песні“, кампазіцыі Лучанка — „Хатынь“, „Маці“. Гэта быў наш своеасаблівы пераход да вялікіх вакальна-інструментальных форм. Цяпер у нас у праграме вялікая паэма-легенда Лучанка „Гусляр“ паводле паэмы Купалы „Курган“. Дарэчы, яна пазбаўлена якой-колечы тэатралізацыі, яе мы выконваем амаль што без руху, седзячы, якраз з захаваннем беларускага народнага стылю выканання. Працуем таксама над чыста фальклорным беларускім матэрыялам, у гэтай дзялянцы будзе менш сучасных апрацовак, затое больш народных арыгінальных твораў. Такім чынам нашыя эксперыменты, пошукі расшыраюцца ў розных кірунках.

Ужо калі я канчаў пісаць пра нашу вельмі прыемную сустрэчу з У. Місевічам, мне ўспомнілася выказванне ў цэнтральным органе Ленінскага камсамола „Комсомольской правде“ пра „Песняроў“: „...працуючы, яны ўпарта ішлі ўласнай дарогай, не хацелі нікому прыпадабняцца... Вельмі хутка сталі да іх прыпадабняцца“. Вядома, што іменна „Песняры“ далі беларускім мелодыям моцныя крылы, узвялі іх да ліку самых папулярных на свеце.

Мікалай Гайдук

З народных гаворак

забойіч — драўляны клін, які служыць да замацавання касы да куся. Нэ бачыў, дэсь тут забойіч упаў? Подай забойіча. Забойічом дотіснэш і будэ добрэ.

окоркі — ніжняя частка снапа, тая, дзе сцяблінкі былі зрэзаны з пня. Подавай окоркамі. Шчэ сырое, в окорках травы вэльмі мнуого.

прыбуой — тое, на чым вешаюць замок пры замыканні стадолы або хлявоў. Бач, одомкнуті нэ муог, то з прыбоём вырваў. Новы прыбуой трэба будэ забіті. Прыбоя пуд рукою нэ маеш?

ставэнька — драўляны цэбрык, без вухаў. Часамі салілі там сала. Зобач, чы ставэнька нэ россохлася. Внэсі ставэньку.

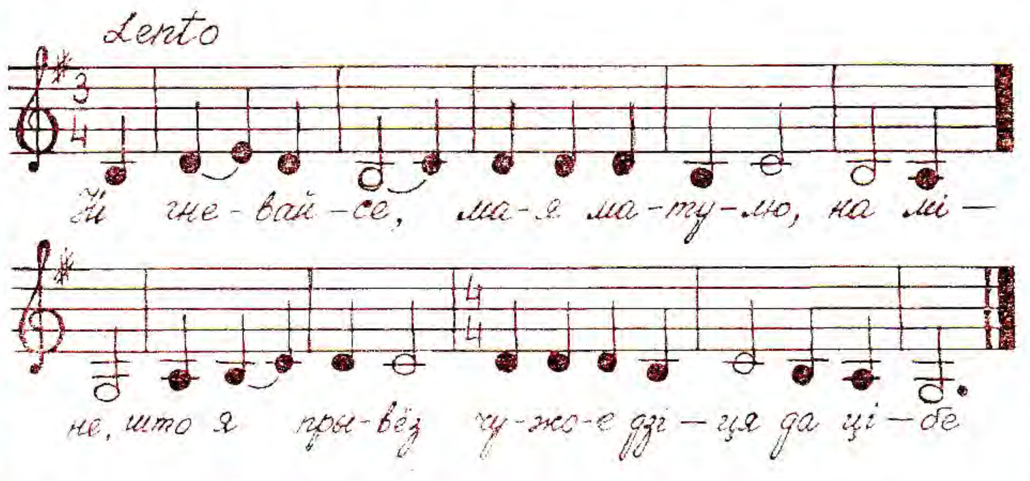
шкопок — невялікая драўляная пасудзіна з адным вухам. Адмервалі ёю збожжа. Нэ знаеш, дэ наш шкопок? Возьмі шкопком одміэр.

трама — паліца, павешаная пад столлю. Пошукай там трамі, повінна там быті. На траму положы.

(Макаўка, Нараўская гміна)

ФАЛЬКЛОР

ВЯСЕЛЬНАЯ

—Ні гневайсе, мая матулю, на міне,
што я прывёз чужое дзіця да ціба.
— Ой, ні дбаю, мой сыночку, ні дбаю —
чужое дзіця за сваё роднэ прыймаю.
— Ні гневайсе, мой баценьку, на міне,
што я прывёз чужое дзіця да ціба.
— Ой, ні дбаю, мой сыночку, ні дбаю —
чужое дзіця за сваё роднэ прымаю.
— Ні гневайсе, мой браточку, на міне,
што я прывёз чужое дзіця да сібе.
— Ой, ні дбаю, мой браточку, ні дваю —
чужое дзіця за сваё роднэ прымаю.
— Ні гневайсе, мая сестронко, на міне,
што я прывёз чужое дзіця да сібе.
— Ой, ні дбаю, мой браточку, ні дбаю
чужое дзіця за сваё роднэ прымаю.

Ад Антаніны Лясоты 1901 года нараджэння, вёска Цісоўка гм. Міхалова, якая цяпер жыве ў Беластоку, запісаў у сакавіку 1979 года Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

ФОТА ПА ЗАКАЗУ — ELVIS PRESLEY

Сардэчныя тайны

Сэрцайка, з Мішам хадзіла я два гады. Быў мілы, сардэчны. Бацькам падабаўся. Мы ўжо ў хаце гаварылі пра вяселле. Мне было тады амаль 20 год, а Міхасю 23. Але Міхась змяніў работу на больш платную, бо гэта ж грошы будуць патрэбныя. Не выйшла гэта аднак на карысць, бо трапіў у кампанію хлопцаў, якія любілі выпіць. Ён паддаўся іх уплывам. Часта прыходзіў дамоў, пахмяліўшыся. Я сварылася на яго. А ён казаў: такая работа, інакш не магу. Але доўга і не працаваў там, бо па-п'янаму з сябрамі пабілі хлопца на забаве і трапілі за краткі. Мой Міхась прасядзеў паўтара года. Як толькі трапіў у турму, бацькі мае катэгарычна патрабавалі, каб я яго пакінула. Але ім лёгка сказаць, а мне гэта зрабіць было не пад сілу. Я кахала Міхася. Ды ведала, а і бацькі таксама, што ён хлопец добры, толькі вось тыя сябры і гарэлка яго туды завялі. Калі сядзеў у турме, я яго патаемна, каб бацькі не ведалі, наведвала, пасылкі насіла. Міхась вярнуўся дамоў. Прайшло тры месяцы. Мы спатыкаемся надалей, але Міхась у хаце ў мяне не быў. Страшэнна шкадуе, што так здарылася. Гарэлкі не п'е, працу іншую знайшоў. Я бацькоў прашу, каб прабачылі яму. Мама дык ужо і не пярэчыць так надта, але бацька цвёрда стаіць на сваім — хулігана мне не трэба і ўсё. Міхась хоча як найхутчэй ажаніцца са мной, але як падыйсці да бацькі? Сэрцайка, можа ты мне нешта падкажаш. Я не пакіну Міхася, без яго я жыць не змагу.

Вера з Бельшчыны

Вера! За хуліганства Міхась адседзеў кару, прысуджаную судом. А цяпер хай стараецца змыць гэту брудную пляму перад тваімі бацькамі. Маці, яна заўсёды мягчэйшая, але перад бацькам ён мусіць асабліва пастарацца. Вяселле карысней было б пакуль што адлажыць. Яшчэ так мала часу, як вярнуўся Міхась. Гаворыць, абяцае, што не паўторыцца. Але слоў тут мала, патрэбна практычнае іх пацвярджэнне. Можа гэты арышт і цяперашнія клопаты будуць яму навучкай на будучыню. Цяпер Міхась мусіць сваімі паводзінамі вярнуць ранейшы давер тваіх бацькоў. Сам вінаваты, што страціў яго. А ты, Вера, будзь цярплівая. На гэта патрэбны час.

Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Н. споўнілася 50 год. Чатыры гады ён працаваў дазорцам на дзяржаўным прадпрыемстве. Пазней захварэў і пасля доўгага лячэння быў прызнаны інвалідам II групы. Пенсія яму не прыслугоўвала (не хапала стажу працы — г. зн. 5 год працы). Ён звярнуўся да старшыні ПЗУ ў Варшаве і атрымаў надзвычайную пенсію (renta wyjątkowa). У пачатку 1979 года Н. памёр, пакідаючы жонку, якая працуе на фабрыцы, і непаўналетняга сына. Ці сыну прыслугоўвае пенсія па бацьку? (ЗУС просьбу вырашыў адмоўна).

АДКАЗ: Закон з 23 студзеня 1968 г. аб агульным пенсіённым забеспячэнні прадугледжвае магчымасць прызнання старшынёю ЗУС у Варшаве надзвычайнай пенсіі ў асабліва апраўданых акалічнасцях, да якіх залічаецца і нястача стажу працы. З гэткай пенсіі карыстаўся Н. Факт, што старшыня ЗУС прызнае пенсію, беручы пад увагу асаблівую сітуацыю, хоць няма прадбачаных законам умоў, сведчыць, што пенсія гэткая мае характар асабісты — адносіцца толькі да асобы, якой пенсія прызнаецца, і не стварае праў да сямейнай пенсіі. Таму згодна з абавязваючым законам ЗУС адмоўна вырашыў просьбу ўстанаўлення сямейнай пенсіі па бацьку на карысць непаўналетняга сына.

Вер — не вер

Дарагі Астроне! Мне прыснілася, што я ў белай доўгай сукенцы і ў белым доўгім вэлюме хадзіла па суседняй вёсцы. Была я вельмі задаволена. І тут пад'ехала да мяне таксоўка, і я села ў яе, а там сядзеў хлопец, за якога я быццам выходзіла замуж. Але ж гэты хлопец цяпер ужо жанаты!.. Праз акно да нас у таксоўку заглядаў яго брат і ўсміхаўся.

А пасля на другі дзень прыснілася мне, што я на правай руцэ мела абручальнае кальцо. Нібы я ўжо замужняя. Цэлы час прыглядалася да свайго залатога кальца. Што б гэта магло абазначаць?

Зося з Бельшчыны

Зося з Бельшчыны! Тое, што табе прыснілася ў сне, не мусіць здарыцца ў такім жа парадку на яве. Не дзівіся таму, што мела ты выходзіць за жанатага чалавека. Усё ж тое, што ты быццам выходзіла замуж, гаворыць аб тым, што чакае цябе нейкая буйная сварка, пасля якой адбудзецца тваё вяселле! Аб вяселлі сведчыць тое абручальнае кальцо, якое ты мела на правай руцэ і да якога з прыемнасцю прыглядалася.

Астрон

ШКОЛЬНЫ ГОД РАСПАЧАЎСЯ

Думаеце, што такі камплекцік, у які апрануты хлопчык з левага боку, абавязкова трэба шыць з новага?! А ці ж нельга было б такі жылецік у клетку зрабіць са старой курткі, у якой працёрліся толькі рукавы, для аздобы з рэштак дарабіўшы файную шапачку?

Не прывучайце сваіх дзяцей да нерацыянальнага шастання вопраткай. Гэта, напэўна, прыгадзіцца ім у будучыні. Ёсць у мяне дзве знаёмыя. У адной пагоня за модай і ідучай за ёю зменай вопраткі. Толькі, памятаю, пазбылася яна ўсіх гольфаў, а тут, маеш табе, ізноў мода на гольфы. Бегала, шукала, пераплачвала, і кожны яе ўбор не быў камплектны. А каб не прадавала... Другая знаёмая трымае рэчы пакуль не зносіць. Учора бачыла я яе сына. Цудоўны цёмнасіні касцюмчык з блакітнымі манжэтамі пры рукавах і штанах. Які прыгожы, падумала я і ўспомніла, што бачыла ўжо гэты касцюмчык у мінулым годзе, але без манжэтаў. Хлопец за год вырас, а маці не страціла на яго вопратцы ні граша.

Сяброўка

ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Салдат крануў Брусава за рукаў і прашаптаў: „Дзіўны нейкі, быццам вядзьмар“, — і, падазрона пaглядзеўшы на цёмную фігуру, мацней сціснуў у руках аўтамат.

Незнаёмы выцягнуў з кішэні стос папер і кінуў іх у агонь. Брусаў убачыў, што гэта былі нейкія планы і запіскі. Але раптам мужчына павярнуўся да іх тварам, і прафесар, на сваё вялікае здзіўленне, пазнаў у ім Альфрэда Родэ.

— Доктар Родэ, гэта вы? — міжвольна ўскрыкнуў ён.

Вучоны ўпаў на падлогу, пачаў крычаць ад жаху, з ім пачалася істэрыка. Прафесар Брусаў і салдат збянтэжана глядзелі на слёзы старога чалавека. Доктар дрыжэў, усхліпваў, гаварыў нешта аб гонары і прыстойнасці.

Праз некалькі мінут Родэ супакоіўся. Прафесар прапанаваў яму спусціцца ўніз. Агонь патух ужо, і толькі пачарнелыя скруткі паперы лопаліся на дробныя кавалачкі. Яны моўчкі ішлі па бязлюдных вуліцах, коўзаючыся па мокрым снезе. Доктар Родэ ступаў бясшумна, адчуваючы няёмкасць ад таго, што здарылася. Брусаў думаў аб яго дзіўных паводзінах.

АПОШНЯЯ АХВЯРА ЯНТАРНАГА ПАКОЯ

У панядзелак доктар Родэ не выйшаў на работу. Брусаву ў гэты дзень некалькі разоў давялося ездзіць у розныя канцы горада, дзе ішла расчыстка вуліц. Адсутнасць доктара ён заўважыў толькі пасля абеду, незадоўга да канца рабочага дня, і вырашыў, што доктар Родэ, расстроены апошнімі падзеямі, напэўна, крыху прыхварэў.

— Заўтра выйдзе або жонка паведаміць, як яго самаадчуванне, — заспакойваў сябе Брусаў.

Маёр, якому за вячэрнімі шахматамі прафесар расказваў аб усіх падзеях, што адбыліся за дзень, не ўтойваў трывогі. Ён лічыў, што пасля сустрэчы ў замкавай вежы доктару неабходна гарантаваць бяспеку. Асабліва ўсхвалявалі яго звесткі аб знаходжанні і дзейнасці ў Кенігсбергу оберштурмбанфюрэра СС Георга Рынгеля, пра якога Брусаву расказваў доктар Родэ на наступны дзень пасля інцыдэнта ў вежы. Цяпер у яго была апора. Ён ведаў, што расказанае Альфрэдам Родэ — гэта тая нітка, якая дапаможа злавіць „пярэваратня“.

Супрацоўнік, які паехаў на джыпе да доктара Родэ па даручэнню прафесара, вярнуўся праз паўгадзіны з сумнай весткай, якая ўразіла ўсіх.

— Кватэра замкнёна, — паведаміў ён. — Суседзі сказалі, што доктар Альфрэд Родэ і яго жонка памерлі ад нейкай заразнай хваробы. Але ад якой дакладна, невядома.

Кватэра была пустая. На стале пад лакавай фігуркай ляжала пасведчанне аб смерці. Яго выпісаў нямецкі ўрач па прозвішчу Пауль Эрдман. У даведцы гаварылася, што муж і жонка Альфрэд і Эма Родэ памерлі ад крывавага паносу з падазрэннем на тыф. Жыхары дома расказалі, што нейкія людзі ў нядзелю прыходзілі ў кватэру і вынеслі адтуль два скруткі двухметровай даўжыні, загорнутыя ў шэрае палатно. Сусед з таго ж паверху чуў, што адзін з прышэльцаў, якога двое іншых называлі „пан доктар“, гаварыў, што трэба як мага хутчэй, каб пазбегнуць эпідэміі, вывезці і закапаць целы. Баючыся заражэння, суседзі не праяўлялі асаблівай цікавасці да гэтых людзей. Папярэдні вобыск нічога не даў, кватэру апячаталі. Затое маёр Волкаў прынёс вечарам ашаламляльную вестку.

— Дарагі прафесар, у гэтым горадзе няма і ніколі не было ўрача Пауля Эрдмана. Я праверыў картатэку, і цяперашнюю, і старую, нямецкую, — заначыў маёр.

Ён зрабіў невялікую паўзу, выцягнуў пачак „Казбека“ і працягваў:

— За апошнія тры дні ні на адны з гарадскіх могілак не прывозілі целаў мужчыны і жанчыны.

— Неверагодна! — усклікнуў прафесар. — Трэба іх шукаць. Можа іх толькі выкралі?

Доктар Родэ прыйшоў дамоў з работы вельмі ўсхваляваны. Ніколі раней жонка не бачыла яго такім.

— Альфрэд, у нас быў гэты Рынгель, — сказала яна, каб неяк разрадзіць абстаноўку. — Гаварыў, што да ад'езду ўсё гатова. Можа, праз некалькі дзён мы сустрэнемся з нашым Герхардам Транспарт у Гамбург адыходзіць...

Але яна памылілася. Пачуўшы прозвішча Рынгеля, доктар Родэ раззлаваўся і перапыніў жонку:

— Нікуды не паеду. Гэта нягоднік, забойца і бандыт.

— Паслухай, — спыніла яго жонка, — ты не даеш мне сказаць слова. Гэты Рынгель прасіў, каб сёння вечарам ты зайшоў да яго ў сем гадзін на Радзівілштрасэ. Ён хоча пагаварыць з табой аб выездзе.

— Цудоўна! — узрадаваўся доктар. — Пайду і выкладу яму ўсё як ёсць. Я даволі доўга быў паслухмяным зброяй у яго руках. Сёння мы з ім раcквітаемся. Няхай ведае, што я думаю пра яго і яго фюрэра.

— Альфрэд, я не пушчу цябе аднаго. Пойдзем разам. Ты, чаго добрага, зробіш якое-небудзь глупства...

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

На зялёных лугах

У час канікул школа ў Нараўцы была запоўнена дзецьмі. Тут быў лагер для дзяцей Беластоцкай фабрыкі мэблі. Пабывала тут каля 80 вучняў, у тым ліку 17 дзяўчат і хлопцаў з Каунаса — з Літвы. Літоўскія дзеці — гэта дзеці бацькоў, якія таксама працуюць на мэблевай фабрыцы. На працягу шасці тыдняў моладзь праводзіла цікавыя заняткі, пабывала таксама ў Варшаве, Аўгустове, Беластоку, Мілейчыцах, Белавежы і ў іншых мясцовасцях, дакладна пазнаёмілася з Нараўкай і яе ваколіцамі, з Белавежскай пушчай. Былі кастры і конкурсы. Моладзь хадзіла ў мясцовае кіно.

За розныя дасягненні былі ўручаны ўзнагароды. Вельмі смачна кармілі ў мясцовым рэстаране „Чар пушчы“. Сярод выхавáўчых кадраў вельмі аддана працавалі: Мікалай Герасімюк, Крыся Краснапольская, Гражына Палешук, Бажэна Альшэўская і Марыся Смактуновіч. Моладзь са слязьмі ў вачах пакідала ваколіцы Нараўкі.

А. З.

Стаўбы перашкаджаюць

Калі пасля вайны пачалася радыёфанізацыя краіны, прынесла яна вельмі многа добрага людзям, бо ўсе самыя свежыя навіны адразу прыходзілі ў сялянскую хату, ды добра было паслухаць таксама песні і музыку.

Вёску Белкі радыёфанізавалі ўвосень 1952 года. Ах, як было весела, калі папулярныя „точкі“ загаварылі ў хатах. Старэйшыя людзі хрысціліся, казалі, што чорт залез у скрынку, ды там брэша, а маладыя радаваліся.

Цяпер ужо ў кожнай хаце тэлевізар, а радыё і точак ужо няма.

Размантавалі ў Нарве радыёвузел, забралі апараты, толькі стаўбы на палях пакінулі. Яны стаяць, драты на іх іржавеюць і перашкаджаюць. А няма каму заняцца гэтай справай і павыкопваць тыя стаўбы. Можна было б нават за невялікую заплату перадаць гэтыя стаўбы тым сялянам, на чыёй зямлі яны стаяць. Сяляне выкапаюць іх і яшчэ зробяць платы. Варта аб гэтым падумаць? Варта.

М. Лук'янюк

ПАРНАСІК

ХАТА

У хаце маленькія аконцы
углядаюцца на свет,
і свяціла у іх сонца
многа, многа лет.

Хата стала ўжо старая,
аж прысела да зямлі,
расказала б, каб жывая,
як калісь людзі жылі.

Як панам яны рабілі,
як хадзілі жабракі,
паны людзям не плацілі,
бо быў час тады такі.

Як каго бралі ў салдаты,
гаварыў калісь мне дзед,
то адходзіў з свае хаты
аж на цэлых дваццаць лет.

Адслужыў цару са славай
і пяшком ішоў назад,
да гаспадаркі траціў права,
ано гарод меў салдат.

Хата надта ўжо старая,
адзін стары ў ёй жыве,
як я помню; усё такая —
многіх з нас перажыве...

Ф. Хлябіч

Кажуць, што...

...У Чаромсе паявіліся дзівосныя птушкі, якія кормяцца чужой гароднінай. Напрыклад, у грамадзянкі Д.Л., якая жыве непадалёк пастарунка МО, за адзін вечар агалацілі ўсе памідоры, нават зялёныя... **(ус)**

Беларуская моладзь у Любліне

Адразу ж пасля вызвалення Польшчы ў Люблін прыбывала беларуская і польская моладзь з Беластоцкага ваяводства, каб вучыцца ў вышэйшых навучальных установах горада. Вельмі многія закончылі люблінскія універсітэты, працуюць і займаюць высокія пасады на прадпрыемствах і ва ўстановах усёй краіны. Таксама многа выхадцаў з Беластоцкага ваяводства, з беластоцкіх вёсак прыжылося ў самім горадзе Любліне і тут працуюць на адказных пасадах. Для прыкладу, можна назваць доктара філалогіі Міколу Рошчанку, навуковага працаўніка Універсітэта імя Марыі Кюры-Складоўскай (УМЦС), ці доктара ветэрынарыі Канстанціна Цішэўскага.

Рускую філалогію ва УМЦС закончылі паэты Юрка Харкевіч і Зося Сачко, якія вярнуліся ў свае родныя мясціны і там працуюць.

Зараз у вузах горада Любліна вучыцца каля 60 дзяўчат і хлопцаў з Беластоцкага ваяводства — па нацыянальнасці беларусы з ваколіц Гайнаўкі і Бельска. На рускай філалогіі вучыцца цяпер 12 чалавек, на аддзяленні фізікі — 2 асобы, матэматыкі — 6, біялогіі — 5, геаграфіі — 5, у Сельскагаспадарчай акадэміі — 7 чалавек.

Рускую філалогію вывучае, між іншым, Юрка Трачук з сяла Быстрае, які ў апошні час пачаў пісаць вершы і друкавацца на старонках „Нівы“, таксама на літаратурнай старонцы „Белавежа“, Іван Лабазінскі з сяла Клейнікі, Ірына Бабульская з сяла Шасталы, таксама Ганна Харкевіч і Людміла Асеннік. Геаграфію ва УМЦС вывучае Юрка Баена, які таксама друкуе свае вершы ў „Ніве“, і Міраслаў Мікалаевіч з сяла Мілейчыцы, матэматыку — Аляксандр Кавальскі, германістыку — Варвара Бартнічук з сяла Падбелле і шмат іншых.

Іван Ігнацюк

Ад рэдакцыі. Рэдакцыя выражае сардэчную падзяку нашаму чытачу і карэспандэнту з Любліна за гэты артыкул. Просім прабачэння, што не адразу яго надрукавалі, ды хацелі мы даць яго з нагоды распачацця новага навучальнага года ва ўсіх вышэйшых школах горада Любліна. Выхадцам з Беласточчыны жадаем поспехаў!

ДУБ-ПАЧВАРА

Жыхары Белавежы, праходзячы Броўскай дарогай, часта спыняюцца ля аднаго з дрэў. Гэта 300-гадовы дуб, які мае незвычайную форму. Выглядае, быццам нейкая двухгаловая пачвара, падымаючая ўверх свае рукі (а хутчэй — лапы). Форму такую дуб прыняў тады, калі зламалася са старасці яго вершаліна.

П. Байко
Фота аўтара

З ГМІНЫ ЧЫЖЫ

Гміна Чыжы гаспадарыць на 11 409 гектарах зямлі. Начальнікам гміны ад яе ўзнікнення з'яўляецца Васіль Новік. У гміне 18 солтысаў. Вёскі тут вялікія, некаторыя, як Збуч, Катлы, Курашава, Клейнікі, Чыжы — ад 100 да 200 дамоў.

У гміне 1253 гаспадаркі, у сярэднім на адну гаспадарку прыпадае 9 гектараў зямлі. Гміна залічваецца да багацейшых, аб чым гаворыць і сам выгляд дамоў, сяліб і гаспадарчых будынкаў.

Паводле апошняга спісу з чэрвеня гэтага года, у гміне было 6580 кароў і цялят, 7195 свіней і парасят, 3713 авечак і 1135 коней. У параўнанні з 1978 годам не відаць росту.

Як сцвярджае начальнік гміны, бягучы год для гміны — цяжкі. Засуха знішчыла ўраджай збожжа ў амаль 50%. Таму невядома ці здолеюць гаспадары ўтрымаць існуючы ўзровень гадоўлі на наступны год.

Э. Вайсковіч

ТРАГІЧНАЯ ХРОНІКА

4 верасня днём на дарозе каля вёскі Галады на старэйшага чалавека з Крывой, які ехаў матаролерам, наехаў „Стар-244“. Чалавек у бальніцы памёр.

Таксама смяротны выпадак здарыўся 8 верасня ў Беластоку ў Дайлідах Фабрычных. Шафёр аўтобуса МПК стукнуўся з матацыклам. У выніку матацыкліст загінуў.

ЖНІВО БЕЛЬСКІХ „БАБАК“

Згодна з распараджэннем начальніка горада Бельска ў дні выплат і ў дні targовыя ў Бельску забаронена прадаваць алкагольныя напіткі. Ды не відаць неяк, каб у гэтай галіне нешта папраўілася, а нават пагоршылася сітуацыя. Бо каб выпіць у дні выплаты „сотку“, або ў чацвер замачыць прададзены ці куплены на базары тавар, трэба набіць кішэню „бабцы“, якая нелегальна гандлюе гарэлкай, беручы па 150 і больш злотых за бутэльку ў залежнасці ад гатунку і ад пакупніка.

Здабытую такім чынам гарэлку выпіваюць над лугам, званым „Карась“, або на сталах з сырамі на базары на вуліцы Крынічнай. Калі скончыцца ў бабак запас гарэлкі, перакідаюцца на віно, якое завуць тут „віграшкай“, а пустыя бутэлькі засмечваюць плянты насупраць будынка беларускага ліцэя. Лаўкі, якія пастаўлены на плянтах, заняты аматарамі „віграшак“. Тут нельга спакойна ў вольны час адпачыць з сваімі дзецьмі, сеўшы на лаўку, панаглядаць прыроду, бо трэба глядзець на п'яных. Трэба абыходзіць іх здалёка, каб не мець прыемнасці пачуць сумесь гадкіх слоў.

Пара, каб улады заглянулі да нелегальных „бабак“ і ачысцілі крыху парк. На гэта ўсё глядзіць жа моладзь з суседняй школы.

С. Сцепанюк

БЯДА АД САБАК

Калі я нядаўна пабываў у Нараўцы, дык давялося мне весці надта цікавую размову з мясцовымі людзьмі. Спярша мяне спыталі, чым я прыехаў — веласіпедам, матаролерам, ці аўтамашынай. Здзіўлены крыху, я адказаў на пытанне пытаннем: а ці гэта важна? І тады пачуў расказ. Людзі, якія стаялі на вуліцы, пачалі гаварыць адзін праз другога. У гаспадара Г. ёсць велізарны жоўты сабака. Ён ніколі не прывязаны. Штодзённа аббягае ён усе вуліцы і панадворкі. Вядома, тады не трэба дома карміць. Але справа яшчэ не ў гэтым. Вось горш, што ён скача на едучых веласіпедамі і матаролерамі. Грамадзянін К. з Гайнаўкі праз гэтага сабаку ўпаў з веласіпеда, К. з Янова вёз сваю 60-гадовую маму і ўпаў ля пошты на вуліцы. З. з Нараўкі паваліўся на дарожцы да стадыёна. Два апошнія выпадкі здарыліся на маторных веласіпедах. Усе тыя людзі панішчылі машыны, адзежу, пааббіваліся і наеліся многа страху. Сабака ходзіць без каганца і невядома, ці меў уколы. Прайшоў я вуліцамі Нараўкі і сапраўды ўбачыў тут шмат бяспанскіх сабак. Прыпомніў сабе, што карэспандэнт А. З. пісаў аб сабаках у Масеве II і ў Альхоўцы. Відаць, вясковыя людзі бяруць прыклад з гміннага пасёлка.

Асот

ГІГАНЦКАЯ ПЯЧУРЫЦА

Пячурыцу незвычайнай велічыні знайшоў у жніўні жыхар Белавежы Мікалай Бушко. Шапка грыба дыяметрам 29 см. Вышыня ножкі — 26 см. Вага 65 дэкаграмаў. Грыб рос на паляне, каля ўрочышча Каменнае Багно.

П Байко

СКВЕР У ОРЛІ

Будучы праездам у Орлі, захацелася мне паглядаць крыху горад, і гэтак дайшоў я да цэнтра, дзе ёсць сквер. Жаласліва выглядае гэты сквер. Валяецца тут мноства паперы і смецця, лаўкі абдзертыя з фарбы, так што няма дзе і прысесці. Траўнікі ляжаць аблогам, расце тут усялякае зелле. Павінна ж гміна заняцца гэтай справай! Такі зялёны сквер — гэта візітная картачка Орлі.

Румі

АДГАЛОСКІ

ДА „ВІЛЮКОЎ“

Мікалай Гайдук не вымагае рэкламы. Ён сам сябе апраўдвае тым, што піша. Таксама не хачу і сёння хваліць яго за яго працу. Мне не дае толькі спакою яго артыкул пад загалоўкам „Вілюкі“, змешчаны ў „Ніве“ № 27 (1219). Асабліва абзац, у якім М. Гайдук расказвае аб здарэнні ў Вілюках 10 мая 1945 года. Хто чытаў, ведае ў чым справа, а хто не чытаў, хай пацікавіцца. Гэты невялікі фрагмент надта многа гаворыць аб рэакцыйных бандах. Вайна ўжо закончылася, і здавалася ўсім, што салдаты павінны дэмабілізавацца ды ўзяцца за мірнае жыццё і адбудову разбітых гарадоў, мастоў, вёсак, за ўстанаўленне транспарту і ўсяго таго, што доўгія гады вайны замянілі ў развалíны, узяцца за вучобу, жаніцца і ствараць сям'ю. Але рэакцыйнае падполле не хацела да гэтага дапусціць. Яго мэтай было шырыць страх сярод насельніцтва, палохаць камунізмам і пагражаць смерцю. Салдаты-франтавікі вымушаны былі далей ісці і змагацца цяпер ужо з унутраным ворагам.

Вайна закончылася, а кроў усё яшчэ лілася і гарэлі яшчэ вёскі. Гінулі людзі, якія хацелі кіраваць адбудовай новага жыцця ў новай рэчаіснасці, заваяванай у барацьбе з нямецкім захопнікам. Бандам не падабалася тое, што рабілася па вёсках і гарадах і аб чым марылі і за што змагаліся папярэднія пакаленні. Аб усім гэтым, аб тым перыядзе ў нашай гісторыі найлепш ведаюць працаўнікі дзяржаўнай бяспекі, салдаты КБВ і іншыя, якім давялося змагацца з варожым падполлем. Таму хачу падзякаваць Гайдуку, што ўзняў гэтую тэму. Можа хтосьці мае яшчэ больш што сказаць?..

Васіль Петручук

КОСЫЯ СКРОНІ

Да нас у трэст прызначылі новага начальніка. А гэта — заўсёды нейкая перабудова. Пачне старыя кадры замяняць сваімі людзьмі, заводзіць іншыя парадкі. Да ранейшага прывыклі ўжо, прыстасаваліся да яго патрабаванняў і нават капрызаў. А які будзе новы?

Ужо на другі дзень ён выклікаў мяне як кіраўніка аддзела з матэрыяламі па рабоце.

Спачатку ў крэсла пасадзіў, пачаў распытваць пра здароўе, пра сям'ю. Пацікавіўся нават, як дзеці вучацца. А сам усё на мяне скрозь акуляры ўглядаецца. Спачатку я не зразумеў, чаму, а потым і сам гляну на яго больш уважліва. Бачу — скроні ў яго падрэзаны коса!

У папярэдняга начальніка скроні прамыя былі. І ўсе мужчыны ў трэсце таксама прамыя насілі. А ў гэтага — косыя, нават тонка завостраныя.

Скончылі мы з ім уступную частку, перайшлі да справу па рабоце майго аддзела. Тут ён мяне і „разнёс". Нашчэнт!

Я, вядома, зразумеў, чаму. Нездарма ён мяне гэтак уважліва разглядаў. Мае прамыя скроні яму не спадабаліся.

Увечары пайшоў я ў цырульню, папрасіў зрабіць косыя. На другі дзень выклікаў мяне галоўны інжынер трэста. Прыйшоў я ў кабінет, а ў яго скроні, як і раней, прамыя.

Даў ён мне наганяй за непаладкі на будоўлях. Дакарае, а я ж бачу: на скроні глядзіць. Стала мне ясна, у чым прычына.

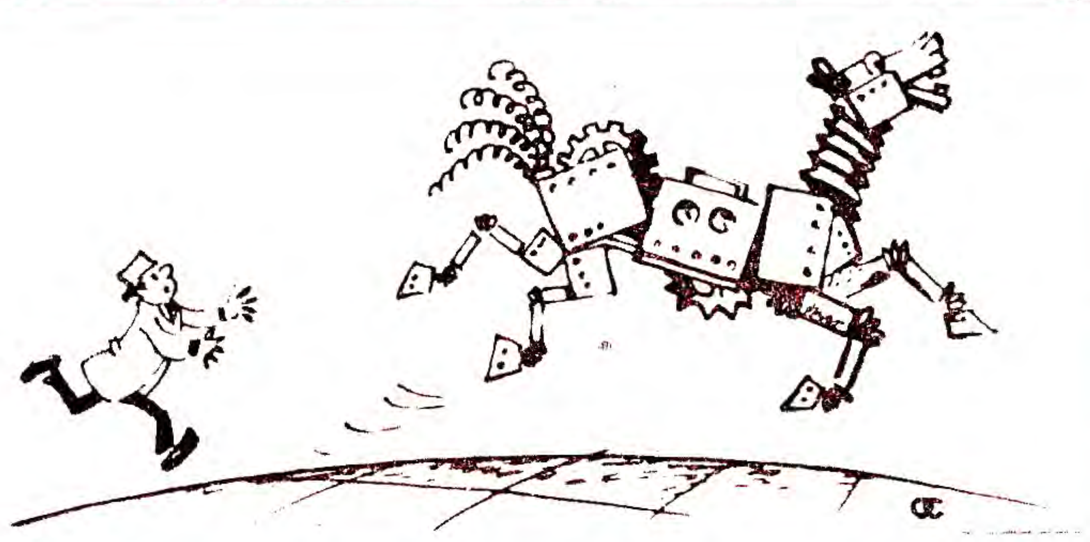
Выйшаў я ад яго ў халодным поце і разважаю сабе: „Як жа быць далей? Калі прамыя скроні — мой начальнік злуецца, косыя — галоўны інжынер".

Пайшоў зноў у цырульню і пагаліўся зусім. Тут табе выйсце са становішча, і кажуць, што вельмі добра валасы потым растуць.

Цяпер жонка жыцця не дае. „У іншых, — гаворыць, — мужы — людзі як людзі, нават з рэштках валасоў умеюць прычоску зрабіць. А ты пагаліўся і на старасці гадоў лысым таўкачом будзеш хадзіць!"

Вось еду цяпер у санаторый, буду гадаваць валасы. Толькі як потым быць са скронямі — пад начальніка галіцца ці пад галоўнага інжынера? Проста не ведаю.

Фёдар Овад

— *Куды ж ты, мілы?*

З „Весніка Задрыпоніі"

УПЛЫЎ ВУЛІЦЫ

Школа і бацькі Федзі Шарсцюка ўдзялялі хлопчыку мала ўвагі, і ён амаль увесь час праводзіў на вуліцы. Здарылася тое, што павінна было здарыцца: пад уплывам вуліцы хлопчык вывучыўся на архітэктара і пачаў будаваць буйнапанельныя дамы.

ПЫТАННЕ ГАПКІ

Колькі каштуе тое, чаму цаны няма?

Шлюб па разліку: разлічваў на хуткі развод.

НІЎКА

З сямейнага жыцця.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Алі Панькоўскай з Масева змяшчаем песню

TAKIE ŁADNE OCZY

Słowa: Marek Dagnan
Muzyka: Seweryn Krajewski

Ładne oczy masz.
Komu je dasz?
Takie ładne oczy,
takie ładne oczy.
Wśród wysokich traw
głęboki staw.
Jak mnie nie pokochasz,
to się w nim utopię.

W stawie zimna woda,
trochę będzie szkoda,
trochę będzie szkoda, gdy
utopię się w nim...

Powiedz że mi, jak
Odgadnąć mam,
czy mnie będziesz chciała,
czy mnie będziesz chciała...

Przez zielony staw
łabędzie dwa
grzecznie sobie płyną.
Czy mnie chcesz dzieczyno?

W stawie zimna woda...

Inne oczy masz
każdego dnia.
Diabeł nie odgadnie,
co w nich chowasz na dnie.
Przez zielony staw
przeleciał wiatr.
Po przejrzystej toni
fala falę goni.

W stawie zimna woda,
trochę będzie szkoda...
Komu będzie szkoda, gdy
utopię się w nim?...

Ładne oczy masz.
Komu je dasz?
Takie ładne oczy,
takie ładne oczy...
Ładne oczy masz.
Komu je dasz?
Takie ładne oczy,
takie ładne oczy,
takie ładne oczy...

РАШЭННІ

— Я вырашыла не выходзіць замуж, пакуль мне не споўніцца дваццаць пяць год, — прызналася малодшая сястра.

— А я вырашыла не дасягаць дваццаці пяці год, пакуль не выйду замуж, — сказала ўздыхнуўшы старэйшая сястра.

Трымайце вуха!

Каму праўчэцца-той здагадаецца

ЗАЧАРАВАНАЕ КОЛА

Мурашка напісала Льву заяву,
Але яна да адрасата не дайшла,
А трапіла да мудрага Асла.
Вушамі той паварушыў рухава
І даручыў Мядзведзю гэту справу.
Таптыгін рыхтаваўся да зімовай спячкі,
Больш думаў: дзе б дастаць мядку?
Развязваць другарадныя задачкі
Ён давяраў Ваўку.
А шэры,
Панюхаўшы паперы,
Накіраваў іх неадкладна Вепруку,
А той — Лісе, Ліса — Вавёрцы,
Яна ж — Крату, які капаўся ў норцы,
А Крот — Жуку.
Бурклівы Жук Мурашку адшукаў,
Ёй пад распіску перадаў
Цяжкую папку
І строга паківаў
Пад носам лапкай:
— Бач, пішуць розныя, што трэба,
што не трэба...
Глядзі ў мяне! Бо застанешся ты без хлеба!

Ну, а мараль якая?
Няхай тут кожны сам паразважае...

Эдуард Валасевіч

Без слоў.

Курёзы

А НУМАР УДАЎСЯ...

49-гадовая амерыканская актрыса па прозвішчы Макскінней на працягу многіх гадоў карысталася другараднымі ролямі і не магла прэтэндаваць на запрашэнне нейкай аўтарытэтнай фірмы здымацца ў кіно. Нарэшце яна вырашыла зрабіць аднойчы рывок да знакамітасці і сама сабе зрабіць дастойную рэкламу.

Аднойчы яна села ў самалёт, які ляцеў з Лос-Анджэлеса па курсу Юнайтэд-Атрэлайнс, і ўжо ў паветры дастала з дарожнай сумкі ўнушальных памераў кардонную каробку і паклікала да сябе сцюардэсу:

— Калі ласка, аддайце камандзіру карабля маю запіску, — карэктна папрасіла яна.

А ў запісцы было такое, што ў першы момант лётчыкі толькі разгублена пазіралі адзін на аднаго і паціскалі плячамі: „Хачу дамовіцца з галівудскімі зоркамі аб сумесным выступленні ў тэлепраграме. Калі мне гэта не будзе гарантавана па радыётэлефоне, я зараз жа падарву самалёт разам з камандай і пасажырамі".

Камандзір карабля накіраваў адпаведную тэлеграму на зямлю: што рабіць? У аэрапортах таксама не маглі даць рады. На працягу дзевяці гадзін экіпаж самалёта адчуваў сябе, як на гарачай патэльні. І толькі пад канец палёту аднаму паліцэйскаму агенту службы суправаджэння ўдалося адабраць у злашчаснай пасажыркі Макскінней яе грозную кардонную каробку. Аднак, на здзіўленне, там нічога такога не было, апрача самых звычайных рэчаў паходнага жаночага туалету.

У аэрапорце гэты самалёт сустракала мноства ўзрушаных афіцыйных асоб, прадстаўнікоў розных службаў. Макскінней адразу арыштавалі. Між іншым, ёй сказалі:

— Калі вы не хворая, то як жа вы так неразумна разлічвалі заваяваць сабе рэпутацыю, якая дапамагла б вам стаць знакамітай з дапамогай сваіх галівудскіх калег? Вы ведаеце, што вам пагражае суд?

Яна, не хаваючы сваёй урачыстасці, адказала:

— Суд мяне апраўдае, бо самалёт я не падарвала, а, як бачыце, толькі пажартавала. Спадзяюся, што суддзі таксама людзі з гумарам. А што датычыцца рэкламы, то я яе сабе ўжо стварыла. Глядзіце, — паказала яна на добры дзесятак мітуслівых рэпарцёраў з фотакамерамі і бліцамі. — Яны толькі і імкнуцца, каб разнесці гэту вестку ва ўсіх газетах. А мне больш нічога і не трэба. Зараз мною зацікавіцца артыстычны свет, і не сумняваюся, што якая-небудзь прыстойная тэлекінафірма ацэніць маю вынаходлівасць...

ЗРАЗУМЕЛА

Маленькая Элачка нейк паскардзілася бацьку на боль у жываце. Той і кажа:

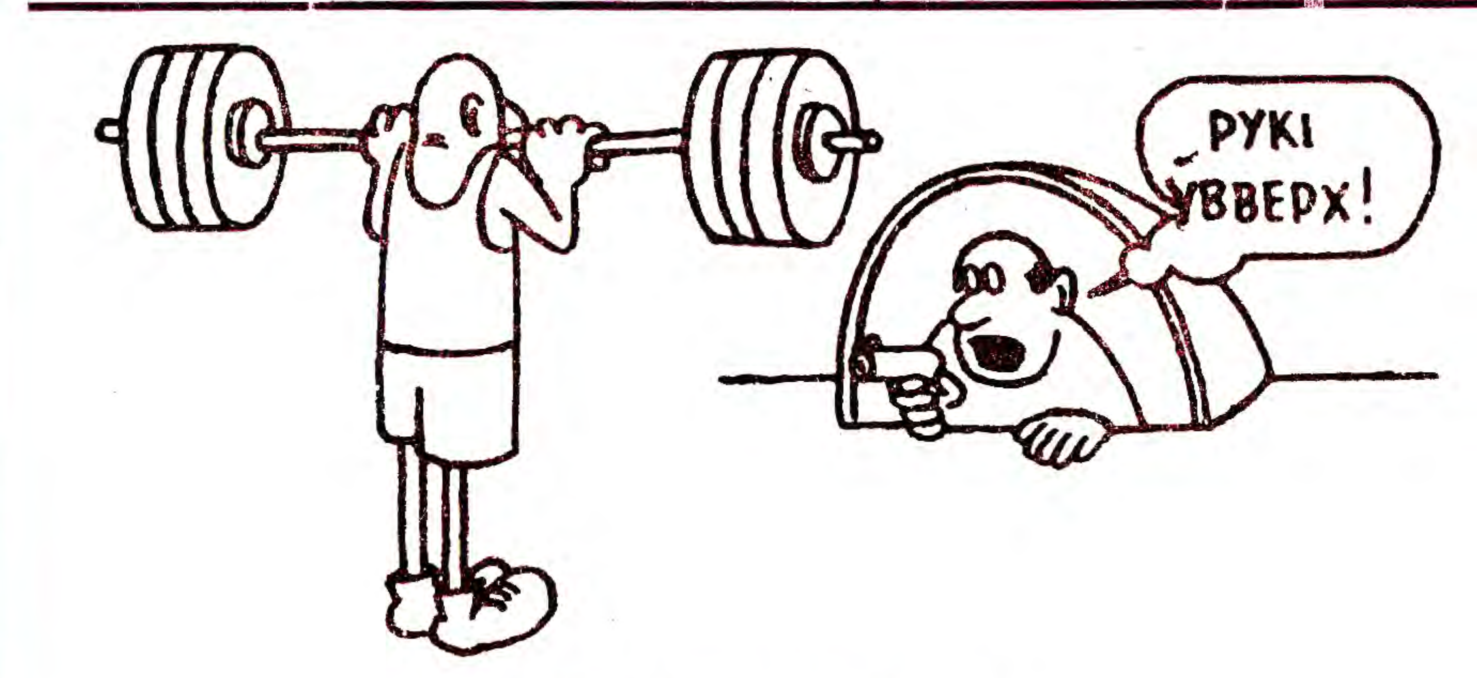
— Дачуся, каб жывоцік не балеў, трэба, каб ён не быў парожнім, а дзеля гэтага трэба добра есці. Зразумела?

У наступны дзень дачка ўбачыла, што бацька павязаў галаву ручніком...

— Татка! Я ведаю, чаму ў цябе галава баліць.

— А чаму?

— Таму, што яна ў цябе парожняя...

Чаго ў спорце не бывае!

Між намі

Добра смяецца той, хто смяецца не адзін.